

راهنامه‌ی آموزشی و توانبخشی

کودکان آسیب دیده شنوایی

بد تولد تا ۴ سال

معاونت برنامه ریزی آموزشی و توانبخشی

سال ۹۴

با تقدیر و تشکر فراوان از همکاران

۱- علی رضازاده

۲- میترا وردکار

۳- عفت داروبرد

۴- اعظم شریعتی پور

۵- سعیده امینی زهان

۶- هنگامه دلارامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب:

.....	مقدمه
.....	فصل اول:
.....	مفاهیم آموزشی گام ۱
.....	برنامه کلاسی گام ۱ حیطه مهارت های گفتاری
.....	برنامه کلاسی سطح ۱ حیطه مهارت های شنیداری
.....	برنامه کلاسی سطح ۱ رشد مهارت های درک شنیداری و زبان دریافتی
.....	مفاهیم آموزشی گام ۲
.....	برنامه کلاسی گام ۲ رشد مهارت های گفتاری
.....	برنامه کلاسی گام ۲ رشد مهارت های شنیداری
.....	برنامه کلاسی گام ۲ رشد مهارت های درک شنیداری- زبان دریافتی
.....	مفاهیم آموزشی گام ۳
.....	برنامه کلاسی گام ۳ رشد مهارت های گفتاری
.....	برنامه کلاسی گام ۳ رشد مهارت های شنیداری
.....	برنامه کلاسی گام ۳ رشد مهارت های درک شنیداری و زبان دریافتی
.....	مفاهیم آموزشی گام ۴
.....	برنامه کلاسی گام ۴ رشد مهارت های گفتاری
.....	برنامه کلاسی گام ۴ رشد مهارت های شنیداری
.....	برنامه کلاسی گام ۴ رشد مهارت های درک شنیداری و زبان دریافتی

۲۲	مفاهیم آموزشی گام ۵
۲۳	برنامه کلاسی گام ۵ رشد مهارت های گفتاری
۲۵	برنامه کلاسی گام ۵ رشد مهارت های شنیداری
۲۶	برنامه کلاسی گام ۵ رشد مهارت های شنیداری و زبان دریافتی
۲۷	فصل دوم:
۲۸	شیوه نامه ارزیابی گام ۱
۳۱	شیوه نامه ارزیابی گام ۲
۳۵	شیوه نامه ارزیابی گام ۳
۳۹	شیوه نامه ارزیابی گام ۴
۴۳	شیوه نامه ارزیابی گام ۵
۴۶	فصل سوم:
۴۸	فرم ارزیابی گام اول نوآموزان آسیب دیده ی شنوایی
۴۹	فرم ارزیابی گام دوم نوآموزان آسیب دیده ی شنوایی
۵۰	فرم ارزیابی گام سوم نوآموزان آسیب دیده ی شنوایی
۵۱	فرم ارزیابی گام چهارم نوآموزان آسیب دیده ی شنوایی
۵۲	فرم ارزیابی گام پنجم نوآموزان آسیب دیده ی شنوایی

روش شنوایی - کلامی عبارتست از کاربرد و راهبری فناوری ، راهبردها و تکنیک‌های مختلف برای آموزش مهارت‌های گوش دادن و درک گفتار به منظور برقراری ارتباط از طریق گفتار در کودکان کم شنوا انجام می‌شود. این روش یک روش تشخیصی است که در هر جلسه آن ، پیشرفت کودک و خانواده‌اش مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

کودکان با استفاده از شنوایی تقویت شده یاد می‌گیرند که به صدای خود و صدای دیگران و اصوات محیطی به منظور درک و تولید گفتار معنی دار گوش دهند، همچنین این روش به تبعیت از مراحل رشد طبیعی زبان و گفتار در آموزش، معتقد است. والدین و مربی به کودک کمک می‌کنند تا مهارت‌های شنیداری، زبان و گفتار خود بخودی، با شخصیت کودک تلفیق شود.

چهار سال اول زندگی کودک سال‌های طلایی یادگیری اوست در طی این سال‌ها شخصیت کودک شکل می‌گیرد. مهمترین سال‌های یادگیری گفتار و زبان نیز چهار سال اول زندگی اوست. به یاد داشته باشید یادگیری و پیشرفت کودک بستگی زیادی به مدارج تحصیلی والدین ندارد، بلکه به عشق، حمایت و درک آنان از موقعیت او دارد.

کودکان کم شنوا برای یادگیری هرچه بیشتر ارتباط ، زبان و گفتار نیازمندی به حمایت و درک والدین خود دارند. هر چه اطلاعات و آگاهی والدین از موقعیت کودک خود بیشتر باشد، بهتر می‌توانند برای یادگیری مهارت های اصلی زندگی به خصوص برقراری ارتباط کلامی به وی کمک کنند.

مشارکت والدین مهمترین رکن آموزش کودک در روش شنوایی - کلامی است. هیچ مربی نمی‌تواند برآوردی از میزان تجربه شنیداری معنی داری که والدین می‌توانند برای کودک فراهم نمایند، ارائه کند. مشارکت فعال والدین در برنامه‌های آموزشی و حضور مؤثر آنان در کلاس به رشد مطلوب کودکان کم شنوا کمک می‌کند. والدینی که خود را مسؤل اصلی رشد ارتباطی فرزندشان می‌دانند، موفق‌تر از آن‌هایی هستند که مربیان و متخصصان را مسؤل اصلی رشد زبان گفتاری فرزندشان بدانند.

۱- معرفی مختصر فعالیت، تجربه و خلاقیت

طی جلسه‌ای که برای مادران برگزار می‌شود آنان را با رویکرد شنوایی - کلامی که در برنامه‌های آموزشی کلاس اجرا می‌گردد آشنا کرده و ضرورت حضور آنان در کلاس توضیح داده می‌شود، سپس با برنامه ریزی و هماهنگی با مادران روزهای حضور آنان در کلاس تعیین می‌گردد. مادران مؤظف می‌شوند که در روزهای تعیین شده در کلاس حضور یابند و با روش‌های آموزشی کلاس آشنا شوند.

آن‌ها می‌آموزند که باید از هر تجربه‌ای به عنوان یک فرصت زبانی استفاده کنند و دیگران را نیز تشویق به انجام چنین رفتارهایی نمایند. در این روند والدین، اصلی‌ترین حامی کودک محسوب شده و به دیگران می‌آموزند که کودک آن‌ها می‌تواند. چنین والدینی انتظار دارند که کودکانشان در دنیای افراد شنوای زندگی کرده و کم‌شنوایی، کمترین تأثیر ممکن را بر زندگی اجتماعی آن‌ها بگذارد.

والدین با حضور در کلاس یاد می‌گیرند که فعالیت‌های آموزشی را در تمام موقعیت‌های زندگی روزمره نیز به کار ببرند تا کودک تبدیل به یک شنونده فعال شود. همچنین می‌آموزند که از تمامی این اتفاقات به عنوان یک فعالیت گوش دادن استفاده کنند و هیچ فرصتی را برای جلب توجه کودک نسبت به صداها از دست نمی‌دهند و سعی می‌کنند که معانی را به صداها متصل نمایند و نتیجه چنین فعالیت‌هایی، کودکی است که علیرغم کم‌شنوایی، قادر به گوش دادن خواهد بود.

آن‌ها می‌آموزند که چگونه اولین الگوهای زبانی فرزندشان باشند و از هر فرصتی برای یادگیری زبان استفاده می‌کنند و نتیجه چنین تلاشی، فرزندی است که می‌تواند گوش بدهد و صحبت کند.

توماس آرمسترانگ در کتاب «نبوغ کودک خود را بیدار کنید» می‌نویسد: ۹۵ درصد یادگیری کودک در زندگی، در منزل اتفاق می‌افتد. اکثر یادگیری‌های مهم کودک به شکل ضمنی و اتفاقی صورت می‌گیرد.

یادگیری زبانی کودکان حین فعالیت‌های عادی روزمره مانند صحبت کردن، گوش دادن، بازی کردن، آواز خواندن و غیره صورت می‌گیرد. والدین با حضور در

کلاس می‌توانند از طریق راهنمایی‌های مربی، این یادگیری در منزل را به شکل موثرتری تسهیل کنند.

موقعیت‌های طبیعی و روزمره زندگی، بهترین ابزارهای تحریک و تقویت گوش دادن برای یادگیری زبان و گفتار است. بدین منظور می‌توان از تمامی موقعیت‌های ممکن مانند غذا خوردن، لباس پوشیدن، نقاشی کردن، بازی کردن، حمام کردن و نظایر آن برای تحریک حس شنوایی استفاده کرد.

والدین با حضور در کلاس می‌آموزند که چگونه اهداف آموزشی روش AVT را اجرا کنند و با مشارکت فعال خود در زمینه‌های ذیل دستیابی به اهداف عالی AVT را تسهیل نمایند:

- والدین به عنوان اولین الگوهای آموزشی کودک برای تحریک گفتار، زبان و فعالیت‌های ارتباطی وی در منزل هستند.

- طراحی راهبردهای مختلف برای گنجاندن آموزش مهارت‌های گوش دادن، صحبت کردن و ارتباط در طی تجربه‌ها و فعالیت‌های روزمره کودک

- مشارکت در روند آموزش به عنوان اصلی‌ترین رکن

- دادن اطلاعات راجع به توانایی‌ها و علایق کودک

- توسعه تکنیک‌های مدیریت رفتاری مناسب

- ثبت پیشرفت‌های کودک و بحث راجع به نحوه پیشرفت وی

- کسب مهارت‌های لازم در فرآیند ارتباطی والد-کودک

- تصمیم‌گیری آگاهانه

از جمله نکات بسیار ضروری که والدین با حضور خود در کلاس از مربی می‌آموزند، بردباری و شکیبایی است. مطمئناً روند آموزش و توانبخشی کودک کم‌شنوا فرآیندی طولانی مدت خواهد بود و نیاز به جلسات و ارزیابی‌های پی‌در پی دارد. والدین با حضور در کلاس و در کنار مربی می‌آموزند که صبور باشند. یادگیری گوش دادن و کسب گفتار و زبان یک اتفاق ساده نیست، بلکه فرآیندی پیوسته و طولانی

است که نیاز به آموزش مداوم و پیگیرانه دارد. والدین با حضور در کلاس می‌آموزند که توقعات واقع بینانه از موفقیت برنامه‌های آموزشی و توانبخشی داشته باشند. در نهایت باید گفت که در صورت مساعد بودن عوامل تأثیرگذار بر روند توانبخشی، مشارکت صمیمانه و حضور فعالانه والدین در روند آموزش؛ می‌توان تجربه گوش دادن موفقیت-آمیز و مطلوب را به عنوان بخشی اساسی از زندگی کودک کم‌شنوا فراهم کرد.

۲- بیان چالش‌ها و مشکلات برنامه مذکور (شامل فرصت‌ها، موانع،

تهدیدها)

والدینی که دارای کودک دچار نقص شنوایی می‌شوند، تصادفاً به واقعیتی برمی‌خورند که با وضعیت داشتن فرزند سالم و طبیعی تفاوت دارد. آن‌ها دچار سردرگمی، عصبانیت، ناامیدی، عجز و ناتوانی همراه با یک غم همیشگی می‌شوند و این مسئله همواره تردید آن‌ها را برای حضور در کلاس به همراه دارد که "آیا کار درستی انجام می‌دهند؟" اگر این روش نتیجه ندهد و مجبور باشند دوباره شروع کنند چه می‌شود؟

از طرف دیگر دوستان، خویشان، غریبه‌ها و سایر والدین ممکن است آن‌ها را از حضور در کلاس دلسرد کنند و با بیان مسائلی از قبیل: حضور تو در کلاس معنی ندارد، تو باید به کار خانه داری پردازی و... حتی گاهی اتفاق می‌افتد که پدر کودک به مادر اجازه حضور در کلاس را نمی‌دهد و او را از این کار باز می‌دارد. همدل نبودن والدین در این مورد باعث بحث و حتی در مواردی اختلافات خانوادگی می‌شود. در مورد والدینی که هر دو شاغل می‌باشند نیز مشکل عدم حضور در کلاس و استفاده از برنامه‌های آموزش وجود دارد.

تصور و دیدگاه والدین از حضور در کلاس به درستی شکل نگرفته است و آنان خود را به عنوان افرادی کاملاً ناشی در برنامه‌های آموزش می‌شناسند و همواره احساس تنهایی و عدم توانایی دارند. این امر باعث می‌شود که از مربی انتظار بیشتری داشته باشند و چه بسا در برخی موارد از قبول مسئولیت کودکان‌شان شانه خالی کنند.

در برخی موارد مشاهده می‌شود که حضور مادر فعال نیست و حتی با بیان مطالبی خارج از چارچوب مسائل آموزشی وقت کلاس را می‌گیرد. این مسئله در مورد

والدینی که سواد ندارند بیشتر دیده می شود. این امر باعث می شود که آن ها تعامل مناسبی با مربیان نداشته باشند. و دیدگاه هایی از این قبیل در مورد مربی داشته باشند:

- آن ها سؤالات ما را پاسخ نمی دهند.
- آن ها به حرف های ما گوش نمی کنند.
- آن ها برای کمک به ما وقت نمی گذارند.
- آن ها با ما طرز خاصی صحبت می کنند.
- آن ها به ما اطلاعات نمی دهند.
- آن ها در مورد رفتار کودک آن طور که ما فکر می کنیم، نمی اندیشند.
- آن ها از ما نظر نمی خواهند.

گاهی انتظارات والدین غیر واقع بینانه یا خیلی بالا هست و این یکی از علل تعارض بین آن ها و مربیان است.

عدم اعتماد به نفس و یا پایین بودن احساس اعتماد به خود، در اکثر مادران مشاهده می شود و این امر مانع از حضور فعال و مشارکت مؤثر در کلاس می گردد و همواره آن ها از این که شاید اشتباه کنند از بیان نظرات و یا حتی پرسیدن سؤال از مربی ترس دارند و یا خجالت می کشند.

گاهی نیز مشاهده می شود که حضور مادر، در کلاس باعث بروز رفتارهایی از قبیل لجبازی، لوسی و نظایر آن در کودک شود و این امر در روند یادگیری و آموزش تأثیر می گذارد. در این قسمت تا حدودی به بیان موانع و مشکلات برنامه پرداخته شد و حال این که با طراحی و برنامه ریزی منظم می توان هر یک از این موانع را از سر راه برداشت و در مسیر پیشرفت حرکت کرد.

برای هر کدام از این چالش ها راه حل هایی وجود دارد که در ارائه راهکارها عنوان می گردد.

آنچه مسلم است حضور فعال مادر، در کلاس (نه فقط حضور فیزیکی) بر رشد و تعالی کودکان تأثیر بسزایی دارد. البته باید توجه کرد که این حضور در سال های پیش دبستانی کودکان لازم و ضروری است و در سال های بعد والدین می توانند به صورت غیر حضوری با مدرسه و مربیان و معلمان ارتباط داشته و در صورت ضرورت در کلاس حضور پیدا کنند. اما در سال های اولیه زندگی و در سنین مهد کودک و پیش دبستانی این ارتباط حتماً باید به صورت مستمر و مداوم و با حضور فعال در کلاس صورت گیرد، تا مادر با روش ها، بازی ها و محاورات کلاسی آشنا گردد و بتواند از آن ها در منزل برای آموزش غیر مستقیم فرزندش استفاده کند.

۳- ارائه راهکار و نتیجه گیری با ذکر زمان و محل اجرا

در زمینه تردید والدین از این که علی رغم حضور در کلاس ممکن است نتیجه لازم را نگیرد می توانیم آن ها را با خانواده هایی که از این روش استفاده کرده و موفق بوده اند آشنا کنیم. این آشنایی باعث می شود که آن ها با انگیزه بیشتری در کلاس حضور داشته باشند. در واقع آن ها می آموزند که آنچه انجام می دهند، آموزش زبان می باشد و در تمام روش های ارتباطی به زبان نیاز است.

در برابر دوستان، خویشان، غریبه ها و سایر والدینی که با این روش آشنا نبوده و حضور مادران در کلاس را عبث و بیهوده می دانند، همواره باید هوشیار بود که آنچه انجام می دهیم همیشه مورد تأیید دیگران نیست و چنانچه خود مادر از حضور در کلاس استفاده مفید ببرد و مطالب و روش های مورد استفاده برای او ساده و قابل اجرا و کاربردی باشد همواره به او این احساس را خواهد داد که این روش برای فرزند من صحیح ترین است و پیامدهای مثبت آن در زندگی کودک و خانواده ام مشاهده می شود.

در خصوص بروز اختلافات خانوادگی در مورد حضور مادر، در کلاس همواره باید در نظر داشت که والدین کودکان آسیب دیده شنوایی رؤیاهایی مشابه با رؤیاهای والدین یک کودک طبیعی برای فرزندشان دارند. تشخیص کم شنوایی می تواند ترسناک باشد و بسیاری از والدین یک حالت شوک را تجربه می کنند. این وضعیت می تواند با توصیه های مغشوش کننده برخی متخصصان، خانواده، اقوام و دوستان پیچیده تر شود. این افراد به اطلاعات و مشاوره برای نگرش منطقی نیاز دارند که می-

توان با دعوت از آن‌ها در جلسات مشاوره فردی و گروهی مدرسه آن‌ها را به این دیدگاه منطقی نزدیک کرد.

بیشتر والدین کودکان دچار آسیب شنوایی فقط می‌خواهند فعالانه و بلافاصله بر مبنای احساسات کاری را انجام دهند. ممکن است آن‌ها در مورد عدم توانایی فرزندشان برای برقراری ارتباط مؤثر و یا این که صحبت‌های وی توسط دیگران فهمیده نمی‌شود بسیار نگران باشند. جزء مشترک و مثبت والد بودن عشق، محبت، رابطه و درک است. بنابراین زمانی که والدین با تشخیص این مشکل مواجه می‌شوند، در همان زمان شروع به جستجو و یافتن اطلاعات می‌نمایند که حضور یک مشاور توانمند می‌تواند برای رفع نگرانی والدین مؤثر باشد.

در طول جلسات آموزشی و حضور مادر، در کلاس همواره باید بر این نکته تأکید شود که کلاس یک محیط ساختگی و از پیش سازمان یافته است که در آنجا می‌توانیم فنون آموزش را اجراء و ارزیابی کرده و بر پیشرفت آن نظارت کنیم، درحالی که بیشترین یادگیری فعال در خانه و جامعه اتفاق می‌افتد. خوشبین و صبور باقی ماندن والدین نسبت به پیشرفت کودک در گوش دادن، زبان و گفتار بسیار مهم است. با حمایت و راهنمایی مربی و اولیای مدرسه، والدین یاد می‌گیرند تا با خودشان صادق باشند و تغییرات رفتار کودک را ببینند و محیط شادی را فراهم کنند که یادگیری از طریق شنیدن فقط بخشی از آن است.

در مورد کودکانی که والدین آن‌ها هر دو شاغل هستند از والدین بخواهید که حداقل در جلسات آموزش خانواده حضور یابند و جلسات را در ساعاتی که والدین بتوانند حضور داشته باشند برگزار نمایید. در این جلسات برنامه آموزشی کلاس را به صورت مدون و به طوری که گام به گام طراحی شده باشد در اختیار آنان قرار داده و اگر پیشرفت لازم در کودک مشاهده نشد، از مادر بخواهید جهت حضور در کلاس حداقل ۲ بار در ماه برنامه‌ریزی نماید. همچنین می‌توان از دیگر اعضای خانواده که در ارتباط با کودک می‌باشند خواست تا در کلاس حضور یابند.

اکثر والدین با دریافت مشاوره خوب به این تجربه می‌رسند که باید خودشان را کاملاً با شرایط تطبیق دهند. در ابتدا آن‌ها به طور نهانی در دل امیدوارند که تمام این اتفاقات یک اشتباه بزرگ باشد و به جستجوی راه‌های جدید می‌پردازند. این فرایند به آن‌ها فرصت بازسازی شدن پس از تشخیص را می‌دهد. انکار، زمان لازم برای ترمیم، بازسازی و سرپا ماندن را برایشان فراهم می‌سازد. آن‌ها گام‌هایی را برای یافتن جایگزین‌ها و پاسخ‌ها برمی‌دارند و همین جستجو منجر به تسهیل پذیرش و سازگاری آن‌ها شده و باعث می‌شود که احساس کنند تا اندازه‌ای توانایی کنترل زندگی را به دست آورده‌اند. مربی باید آگاه باشد که برداشت غیر منصفانه‌ای از جستجوی والدین نکند و به آن‌ها برچسب بی‌ثباتی نزند.

والدین مراحل مختلفی از یأس و درجات متفاوتی از احساس گناه را تجربه می‌کنند و به طور ناخودآگاه به دنبال دست آوردن بهترین خدمات برای کودکان می‌باشند، و همین امر باعث می‌شود که خود را افرادی ناشی در ارتباط با نقص شنوایی ببینند و با این واقعیت روبرو می‌شوند که باید چیزهای زیادی یاد بگیرند.

در همان سال‌های اولیه بسیاری از والدین می‌فهمند نباید دنبال کسی باشند که مسئولیت آن‌ها را به عهده بگیرد. شرکت در جلسات کلاسی می‌تواند از نظر روانی فرساینده باشد، اما غالباً آن‌ها یاد می‌گیرند که در مسیر و راه و روش شخصی خود بر وضعیت زندگیشان مسلط گردند و به تدریج به وضعیت طبیعی برگردند. مربی خوب باید ارزش و اهمیت دیدگاه‌های والدین را درک کند و آن‌ها را تشویق نماید.

این مسئولیت مرییان است که به صورت تخصصی عمل کنند. برخی از والدین به دلیل حضور ضعیف و دیر حاضر شدن در جلسات کلاسی و یا پیگیری نکردن کارهای لازم مقصرند. این امر می‌تواند مربی مربوط را مستأصل کند. مربی خوب، می‌داند که کودک نمی‌تواند خارج از بافت خانواده و به تنهایی پیشرفت کند بنابراین از هنر خود در جهت برقراری ارتباط مؤثر با والدین بهره می‌جوید.

والدین با پذیرش این واقعیت که مسئولیت پیشرفت فرزندشان مستقیماً بر دوش آن‌هاست، به صورت مؤثرتری در بحث‌های کلاسی شرکت می‌کنند تا خدمات لازم برای نیازهای کودکان را به دست آورند و از سؤال کردن و بیان نظرات خود خجالت نکشند.

مادران در کلاس یاد می‌گیرند که شنونده فعالی باشند و فکرشان باز باشد. صحبت کردن و تبادل اطلاعات یک ارتباط دو طرفه است. اغلب آن‌ها به این واقعیت می‌رسند که اگر ما به حرف‌های مربی گوش نکنیم چگونه می‌توانیم از او انتظار داشته باشیم تا به حرف‌های ما گوش کند.

والدین با حضور در کلاس و یادداشت برداری از پیشرفت وضعیت فرزندشان به تقویت بنیه جسمانی و روانی خود کمک می‌کنند. این یادداشت‌ها آن‌ها را که معمولاً در طول زمان به چشم نمی‌آید، به آن‌ها یادآوری می‌کند و باعث تقویت اعتماد به نفس آن‌ها می‌شود. در مورد والدینی که حضورشان لجبازی فرزندشان را به همراه دارد می‌توانند با حضور در کلاس دیگری که برنامه آموزشی مشابه کلاس فرزندشان دارد استفاده کنند.

حضور فعال در کلاس یعنی این که باید تکالیف منزل را انجام داده باشند و با تهیه فهرستی از سؤالات در زمینه مسائل آموزشی مطرح شده در کلاس، با آمادگی بیشتری در کلاس حاضر شوند و از پرسیدن سؤالات آموزشی خود ترسی نداشته باشند. البته باید هوشیار بود که آن‌ها هیچوقت از مسیر اصلی آموزش منحرف نشوند و از بیراهه رفتن در کلاس و در نتیجه خارج شدن از اهداف کلاس جلوگیری نمود.

نتیجه

همکاری بین والدین و مربیان و حضور فعال آنان در کلاس ثمرات بسیاری دارد. آنچه در آغاز برای خانواده پدیده‌ای منفی و دشوار بود، به تدریج مثبت می‌شود. آن‌ها متکی به خود، همدل تر و محکم تر می‌شوند و مهارت‌های جدید و فنون حل مسأله را یاد می‌گیرند. آن‌ها به عنوان والد یاد می‌گیرند که در شرایط مشکل، قدرت سازگاری داشته باشند. به نظر می‌رسد والدین خوب نقش خود را به طور خودکار و نه به عنوان یک شغل انجام می‌دهند.

هدف ما رسیدن کودک به استقلال است. مطمئناً داشتن یک کودک معلول، والدین را به ایفای این نقش ملزم می‌نماید. آن‌ها ورود به دنیای ناشنوایان را خودشان انتخاب نکرده‌اند و این مسئله به آن‌ها تحمیل گردیده، اما آن‌ها به عنوان اولین مرجع فرزندشان یاد می‌گیرند که حمایت مؤثری از وی داشته باشند و در این مسیر یک رابطه همکاری مؤثر و احترام آمیز با مربیان برقرار می‌کنند.

به منظور ارائه یک برنامه موفقیت آمیز و دلسوزانه برای کودک دچار نقص شنوایی، اتحاد واقعی بین والدین و مربیان ضروری است. والدین باید به عنوان بازیکنان خط مقدم این تیم در نظر گرفته شوند، زیرا مسئولیت نهایی آینده کودک به عهده آن‌هاست. اگر چه در برخی موارد یک فاصله ارتباطی بین برخی از مربیان و والدین وجود دارد اما این فاصله مربوط به روش است نه هدف. با طراحی ابتکاری توأم والدین و مربیان، برای این فاصله می‌توان پل زد و خطوط ارتباطی را باز نگه داشت. والدین و مربیان هر دو می‌خواهند که کودک موفق شود.

رابطه مثبت والدین و مربیان فقط با تبادل و مشارکت در اطلاعات، احساسات، نگرش‌ها و ارزش‌ها به دست می‌آید. صداقت، یکپارچگی، خلاقیت، ابتکار، در نظر گرفتن تفاوت‌های فردی، مسئولیت پذیری و پاسخگویی اجزا بر اساس ایجاد چنین رابطه‌ای هستند. حضور مادران در کلاس‌های مهد کودک و پیش دبستانی به ایجاد چنین رابطه‌ای کمک می‌کند. او در کلاس به این واقعیت مهم می‌رسد که اولین و مهمترین معلم فرزندش، خود اوست، و محیط خانه پر از فرصت‌های یادگیری است. در خانه فعالیت‌های بیشماری انجام می‌گیرد که محیط غنی برای یادگیری کودک است. خانه بخش بزرگی از دنیای کودک است، که مملو از فرصت‌هایی برای یادگرفتن است.

مادر با حضورش در کلاس یاد می‌گیرد که چگونه از این فرصت‌ها استفاده کند و آموزش‌هایش را در کارهای روزانه بگنجانند به طوری که کودک بندرت متوجه می‌شود که تحت تعلیم است.

برنامه حضور فعال مادران در کلاس‌های مهد و پیش دبستانی در طول یک سال تحصیلی و در مرکز پیش دبستانی ناشنوایان قابل اجرا می‌باشد. همواره باید توجه داشت که ما از حضور و مشارکت فعال در کلاس صحبت کردیم که در رویکرد AVT امری اجتناب ناپذیر است. بنابراین مربیان باید تمهیدات لازم را جهت حضور فعال مادران با برنامه‌ریزی مدون فراهم نمایند.

همان‌طور که می‌دانید یکی از مهمترین عوامل موفقیت در تعلیم و تربیت، شناخت دقیق توانمندی‌ها و ویژگی‌های فراگیر می‌باشد. بنابراین قبل از شروع هر آموزشی سعی کنید ویژگی‌های شناختی، رفتاری و شخصیتی فراگیر را در تمام حیطه‌ها به طور کامل ارزیابی و بر اساس ارزیابی انجام شده نقطه شروع فعالیت‌های آموزشی و توانبخشی خود را برنامه‌ریزی کنید. دفترچه ارزشیابی نوآموزان آسیب دیده شنوایی با توجه به محتوای تدوین شده در این زمینه و همچنین با توجه به فرایند رشد طبیعی کودک بر اساس ۵ گام طراحی شده است. نوآموزان زیر ۲ سال در گام اول ثبت نام می‌شوند و پس از آن با توجه به آموزش‌های دریافتی و کسب مهارت‌های لازم به صورت دوره‌ای (۴ الی ۶ ماه) بر اساس فرم‌های ارزیابی مورد ارزشیابی قرار می‌گیرند.

برای کودکان بالاتر از دو سال ارزیابی اولیه جهت جابجایی وی در کلاس بر اساس فرم‌های ارزشیابی و توانمندی نوآموز انجام می‌شود. پس از جابجایی نوآموزان در هر سطح آموزش‌های لازم متناسب با آن سطح به وی ارائه می‌شود. پس از آن نوآموزان در صورت کسب امتیاز لازم می‌توانند وارد گام (سطح) بالاتر شوند. در صورتی که نوآموز امتیاز لازم را کسب نکند، باید در برنامه آموزشی و توانبخشی وی تجدید نظر صورت بگیرد و مجدداً برای آموزش در همان گام (سطح) برنامه‌ریزی انجام شود. پس از پایان این دوره‌ی آموزشی، نوآموزان می‌توانند به صورت کامل یا پاره وقت همزمان از آموزش پیش دبستانی عادی و یا استثنایی استفاده کنند. توصیه می‌شود در گام‌های بالاتر از واحد کارهای طراحی شده به موازات برنامه پیشنهادی استفاده شود.

یکی از نکات مهم در آموزش‌های قبل از دبستان تنوع فعالیت‌های کلاسی و برنامه آموزشی است. در این مقطع؛ آموزش‌ها به صورت غیر مستقیم می‌باشد و فعالیت‌های مبتنی بر بازی اساس فعالیت‌های آموزشی را شکل خواهند داد. برای این منظور توصیه می‌شود از آموزش مستقیم فراگیران جداً خودداری شود.

به منظور ارزیابی و طراحی فعالیت‌های متناسب با مراحل رشد کودک
به کتاب «راهنمای عملی آموزش کودکان بدو تولد تا چهار سال» رجوع شود.

فصل اول:

مفاهیم آموزشی

و گام های برنامه توانبخشی

کودکان بدو تولد تا چهار سال آسیب دیده ی شنوایی

بر اساس اهداف و محتوای تدوین شده برای کودکان زیر چهار سال آسیب دیده ی شنوایی برنامه آموزشی این گروه به پنج گام تقسیم شده است. نو آموزان پس از ارزیابی در یکی از این گام ها قرار می گیرند. مدت زمان آموزش در هر گام با توجه به توانایی نو آموز و پیشرفت وی تعیین می گردد.

مفاهیم آموزشی گام ۱

ردیف	مفاهیم آموزشی	کلمات پیشنهادی	توضیحات
۱	شناخت اعضاء بدن	دست، پا، مو، چشم	
۲	شناخت پوشاک	شلوار، کفش، لباس، جوراب	
۳	شناخت اعضاء خانواده	مامان، بابا، نام خودش (کودک)	
۴	مهارت های اجتماعی	سلام، خداحافظی (بای بای)، بله/ نه	
۵	شناخت میوه	سیب، موز، انار	
۶	شناخت حیوانات	گاو، اسب، گربه، سگ، گوسفند	آموزش صدا و اجزاء بدن حیوانات
۷	شناخت خوردنی ها	آب، شیر، پلو، نان، شکلات	
۸	شناخت وسایل بازی	توپ، ماشین، عروسک، تاب	
۹	شناخت وسایل	در، لیوان، تلفن، قاشق، پتو	
۱۰	شناخت وسایل نقلیه	هواپیما، ماشین	
۱۱	شناخت افعال امری	بیا، برو، بشین، باشو، پیر، بخواب، بده، شور، بخور، دست بزن	
۱۲	شناخت اماکن	حمام، دستشویی، پارک	
۱۳	شناخت حروف استفهام	کو؟، چیه؟	

توصیه: با توجه به توانایی و استعداد کودک پیشنهاد می شود کلمات بیشتری را در برنامه قرار دهید.

برنامه کلاسی گام ۱   **حیطه مهارت های گفتاری**   **شماره: ۱/۱**

- کودک به بازی های آوایی علاقه نشان می دهد (هدفمند شدن آوا سازی).
- کودک هنگام خوشحالی و رضایت مندی، شروع به آوا سازی می کند.
- با دهان (دمیدن) صدا ایجاد می کند، شبه واکه سازی می کند، خمیازه می کشد.
- در واکنش به صحبت دیگران و یا برای جلب توجه آوا سازی می کند.
- در تنهایی و در جمع (در حضور دیگران) آوا سازی می کند.
- مهارت نوبت گیری را در آوا سازی رعایت می کند.
- آوا سازی او به گونه ای است که به نظر می رسد «آواز» می خواند.
- کودک با شنیدن صدای دیگران آن را تقلید می کند و با صدای خودش تطبیق می دهد.
- تغییر روش ارتباطی از اشاره به سمت ارتباط کلامی وجود دارد.
- در آوا سازی پیش قدم می شود و دیگران را مشغول تعامل و ارتباط با خود می کند. (همراه با ژست گرفتن، قان و قون کردن و تولید اصوات ارتباط برقرار می کند).
- کودک هجا های مرکب از همخوان - واکه را تکرار می کند (مانند بابا، با و نظایر آن) و به مرور آوا سازی او افزایش می یابد (۴ هجا یا بیشتر).
- وقتی کودک را صدا می زنیم (با یک نوع صدا که از خودش در می آورد) پاسخ می دهد.
- کودک حداقل ۳ نفر از اعضاء خانواده را به نام صدا می زند (ماما، بابا، ...).
- هنگام تنهایی، از گفتار نامفهوم با لحن و آهنگ گفتار افراد بزرگسال استفاده می کند.
- کودک استفاده از عبارات دو واژه ای را شروع می کند، مانند: «مامان شیر»
- کودک واکه ها را تقلید و بیان می کند.
- کودک زیر و بمی و بلندی صدای خود را تغییر می دهد.
- کودک صداهای «آ»، «ا»، «او»، «م»، «ب» و «پ» را در صحبت هایش به کار می برد.
- بازی های کودکانه بیشتری را انجام می دهد (بازی هایی نظیر دالی، دست زدن و نظایر آن) و هنگام بازی آوا سازی می کند.
- بازی های حرکتی - گفتاری را فرا می گیرد (همراه با گفتار و حالات و حرکات چهره ای و بدنی نظیر تاب تاب عباسی، خدا منو نندازی) را فرا می گیرد.
- هنگام بازی با اسباب بازی ها و اشیاء دیگر، از گفتار طولانی تر استفاده می کند.

برنامه کلاسی سطح ۱**حیطه مهارت های شنیداری****شماره: ۱/۲**

- از اصوات محیطی پیرامون آگاهی پیدا می کند.
- با شنیدن صدای بلند از جایش می پرد و واکنش نشان می دهد.
- با شنیدن صدا؛ شیر خوردنش را متوقف می کند و یا چشمش را به طرف منبع صدا حرکت می دهد و یا گریه اش را قطع می کند و ساکت می شود.
- به اصوات پیرامون (اصوات داخل منزل - صدای اسباب بازی ها) خود توجه می کند.
- با صدای گفتار آشنا می شود و به صدای انسان توجه نشان می دهد.
- کودک شروع به تقلید صداهایی می کند که می شنود و اغلب این صداها در ابتدا بدون هدف و بی معنی هستند.
- از اسباب بازی های صدا دار خوشش می آید.
- کودک صدا سازهای مختلف را شناسایی می کند.
- کودک صداهای گفتاری را کشف می کند.
- کودک با شنیدن صدا چشمش را به طرف آن حرکت می دهد.
- کودک کم کم به صداها علاقه مند می شود و به طیف وسیعی از اصوات (بم - زیر/ آهسته - بلند/ ممتد- منقطع) واکنش نشان می دهد.
- کودک به صدای موسیقی گوش فرا می دهد.
- کودک با شنیدن صدای موسیقی شروع به تکان دادن اعضاء بدن می کند و یا شروع به آوا سازی می کند.
- کودک با شنیدن صدای اطرافیان بخصوص صدای مادر به سمت او نگاه می کند.
- کودک با شنیدن صدای مادر گریه اش را قطع می کند و یا شروع به آوا سازی می کند.
- کودک با شنیدن صدا به طرف منبع صدا بر می گردد.
- وقتی نام بابا و دیگر اعضاء خانواده را می شنود به چهره آنها نگاه می کند.
- به اصوات بیرون از منزل توجه می کند.
- کودک جهت منبع صدا را از فاصله نزدیک تشخیص می دهد.
- به آهنگ صدای مادر (خوشحالی - ناراحتی - عصبانیت) واکنش های متفاوتی نشان می دهد.
- گاهی اوقات به اسم خودش واکنش نشان می دهد.
- مهارت جهت یابی صدا در جهات مختلف و یا فواصل دورتر را پیدا می کند.
- فراخنای (مدت زمان) توجه شنیداری او افزایش می یابد.
- به شنیدن اصوات محیطی دورتر از محیط پیرامون خودش علاقه نشان می دهد.

- حافظه شنوایی (یاد آوری) یک آیتم در انتهای عبارت یا جمله را پیدا می‌کند.
- دقیق تر و گزینشی تر گوش می‌کند، توجه اش به محاوره دیگران بیشتر می‌شود.
- عبارات آشنا را شناسایی می‌کند.
- با شنیدن نام شیء آن را شناسایی می‌کند.

برنامه کلاسی سطح ۱   رشد مهارت های درک شنیداری و زبان دریافتی   شماره: ۱/۳

- ذخیره واژگانی خود را افزایش می دهد و احتمالاً ۵۰ الی ۱۰۰ لغت را می داند.
- کودک فرامین و دستورات ساده را درک کرده و انجام می دهد. (علی بشین ، بای بای کن ، بیا)
- کودک عبارات و جملات ساده را درک می کند. (مثال : پاهات کو؟ - ماشین علی کو؟ - چشم مامان کو؟)
- کودک سؤالات ساده با حروف استفهام (کو؟ - چیه) را می فهمد.
- صداها برای کودک معنا و مفهوم پیدا می کند(تداعی معنایی). برخی از صداهایی را که می شنود تکرار می کند.
- کودک به تصاویر کتاب علاقه نشان می دهد و به سؤالات ساده در مورد یک تصویر به صورت کلامی یا غیر کلامی پاسخ می دهد.
- برای بیان خواسته هایش از گفتار و حالات چهره و حرکات بدنی استفاده می کند.
- کودک در اکثر موارد با شنیدن «نه» فعالیتش را متوقف می کند.
- حافظه شنوایی کودک تا دو آیتم توسعه می یابد.
- کودک به داستان های کوتاه با علاقه گوش می دهد.
- از مکث و آهنگ در گفتار نا مفهوم خود استفاده می کند.
- به سؤالات با «بله یا نه» پاسخ می دهد(غیر کلامی - کلامی).
- وقتی مادرش به سمت او می رود و می گوید: «بیا بغلم» دستش را بالا می گیرد.
- تعداد زیادی از علائم و صدا واژهای معمول را می فهمد(اخم کردن ، علامت سکوت با انگشت اشاره روی بینی با صدای هیس).
- کودک کلمات جدید را تقلید می کند.
- به تدریج گفتار نا مفهوم او حذف می شود.
- گاهی اوقات عبارات ۲ الی ۳ کلمه ای را تقلید می کند.
- غالباً کلمات جدید را بیان می کند.
- در گفتار خود از ضمایر ملکی نظیر: «مال من» استفاده می کند.
- ممکن است بتواند از کلمه سؤالی «کو؟» استفاده کند مانند: «ماشین کو؟»
- در دو سالگی ممکن است بتواند عبارات ۲ الی ۳ کلمه ای (همراه با اسامی)، برخی از افعال و بعضی از صفات را در گفتار خود بکار برد.
- کودک به سؤالات ساده در مورد خودش، یک شیء یا تصویر پاسخ می دهد(غیر کلامی - کلامی).

مفاهیم آموزشی گام ۲

توضیحات	کلمات پیشنهادی	مفاهیم آموزشی	ردیف
	گوش، لب، ابرو، بینی	اعضاء بدن	۱
	کلاه، بلوز، دامن، کیف	پوشاک	۲
	خواهر، برادر، مربی	اعضاء خانواده	۳
	حال تو چگونه؟، ممنونم، خوبم، دوست دارم	مهارت های اجتماعی	۴
	هندوانه، انگور، خیار، لیمو، آلو	میوه	۵
آموزش اجزاء بدن حیوانات	فیل، جوجه، ماهی، مار، شیر، موش	حیوانات	۶
	آش، آبمیوه، بستنی، کیک، چای، پنیر، ماست	شناخت خوردنی ها	۷
	سرسره، سوت، تفنگ، لگو	وسایل بازی	۸
	ساعت، لامپ، فرش	وسایل	۹
	موتور، دوچرخه	وسایل نقلیه	۱۰
	پوش، گریه کن، بخند، بگیر، بنداز	افعال امری	۱۱
همراه وسایل موجود در آن	مدرسه، حیاط، خانه	اماکن	۱۲
	کیه؟	حروف استفهام	۱۳
	آبی، قرمز	رنگها	۱۴
	کوچک، بزرگ، تمیز، کثیف، داغ، سرد، بالا، پایین، باز، بسته	صفات	۱۵
	خوردن، شستن، پوشیدن، افتادن، خوابیدن	افعال(مثبت و منفی)	۱۶
	۱، ۲	اعداد	۱۷
در حد آشنایی کودک	این، آن	ضمایر اشاره	۱۸
در حد آشنایی کودک	من، تو	ضمایر فاعلی	۱۹
در حد آشنایی کودک	مال من، مال تو	ضمایر ملکی	۲۰
در حد آشنایی کودک	و	حروف اضافه	۲۱
	حوله، شانه، صابون، مسواک، شامپو، دستمال، بشقاب، سطل آشغال	شناخت وسایل بهداشتی	۲۲
		مرور مفاهیم گام ۱	

توصیه: با توجه به توانایی و استعداد کودک پیشنهاد می شود کلمات بیشتری را در برنامه قرار دهید.

شماره: ۲/۱

رشد مهارت های گفتاری

برنامه کلاسی گام ۲

- کودک هجای متشکل از همخوان - واکه را تکرار می کند. مهارت کودک در تکرار هجا های مختلف افزایش می یابد.
- کودک الگوهای آهنگین آواها در گفتار دیگران را تقلید می کند.
- کودک از ساختار شبه جمله کوتاه بدون بیان درست و کامل کلمات استفاده می کند.
- کودک صدای حیواناتی را که می شناسد تقلید می کند.
- گفتار قابل فهم کودک در سطح کلمات است (کلمات را تقریباً کامل بیان می کند).
- کودک شروع به ساختن ترکیبات دو کلمه ای می نماید. (اسم + اسم ، اسم + فعل)
- کودک غالباً واکه ها و همخوانی های (د- ب - م) را تولید می کند.
- کودک ویژگی های زبر زنجیره ای گفتار، مثل آهنگ و مکث را در گفتار خود استفاده می کند.
- کودک اکثر همخوان های انفجاری جلویی مثل (د- ب) و همخوان های خیشومی (م- ن) را بیان می کند.
- کودک می تواند برخی از رنگ ها را بیان کند.
- کودک تقاضای خود را با جملات ساده شروع می کند (دستم بشور).
- کودک می تواند جملات متشکل از ۵ الی ۷ هجا را تقلید کند.
- کودک قادر است داستان های کوتاه را در قالب جملات ساده بیان کند.
- کودک بیان همخوان مرکب «ج» را آغاز می کند.
- کودک همخوان های جلویی (د- ب - م - ن - پ) و سایشی «ه» را بیان می کند.
- به مرور زمان همخوان های جلویی (د- ب - م - ن - پ) تثبیت می شود و می تواند آن را در ابتدای کلمات بکار برد.
- کودک غالباً همخوان ها را در جایگاه میانی و انتهای کلمات حذف می کند.
- گفتار کودک به سختی قابل فهم است (۲۵ درصد گفتارش قابل فهم است).
- کودک آواز می خواند (گفتار آهنگین).
- کودک در برقراری ارتباط کمتر از حالات، علائم بدن و چهره استفاده می کند و بیشتر از گفتار استفاده می نماید.
- رشد تعداد واژگان کلامی کودک به ۱۰۰ - ۵۰ مورد می رسد.

برنامه کلاسی کام ۲**رشد مهارت های شنیداری****شماره: ۲/۲**

- کودک به صداهای پیرامون خود توجه بیشتری نشان می دهد.
- کودک در حواس جمعی کمترین شدت صداهای محیطی و گفتاری را کشف می کند.
- کودک جهت منبع صدا را در فواصل و جهات مختلف تشخیص می دهد.
- کودک صداهای محیطی را بازشناسی می کند.
- کودک صداهای اطرافیان را شناسایی می کند.
- کودک حافظه شنوایی دو آیتم را دارد.
- کودک آهنگ اشعار را تشخیص می دهد.
- به شنیدن صدای رادیو یا تلویزیون (آگهی بازرگانی) علاقه نشان می دهد.
- به داستان های کوتاه و مصور گوش فرا می دهد.
- کودک کلمات را در مجموعه بسته شناسایی می کند.
- کودک در حواس پرتی به نام خود پاسخ می دهد.
- کودک با شنیدن جمله «صبر کن» منتظر می ماند.
- از گوش دادن به ترانه و سرود خوشش می آید.
- کودک از فاصله دورتر به صداها گوش می دهد.
- کودک کلمات آشنا را در جمله شناسایی می کند.
- وقتی صدای خوشایندی می شنود، به آن نگاه می کند یا آن چه را شنیده، بیان می کند.
- کودک به طیف وسیعی از اصوات از جمله اصوات آهنگین واکنش نشان می دهد.
- کودک ویژگی های زبر زنجیره ای گفتار مانند دیرش، زیر و بمی و شدت را تشخیص می دهد.
- کودک با شنیدن جملات ساده آن ها را درک می کند.
- ترانه های مختلف را از هم تشخیص می دهد.
- مهارت نوبت گیری در کلام در کودک رشد می کند.
- دقیق تر و گزینشی تر گوش می کند و توجه اش به محاوره دیگران بیشتر می شود.
- جملات متشکل از ۵ الی ۷ هجا را می شنود و تقلید می کند.
- به داستان ها از طریق ضبط صوت گوش فرا می دهد.
- کودک همخوان های انفجاری جلویی مانند (د-ب) و همخوان های خیشومی (م-ن) را به صورت شنیداری تکرار می کند.
- کودک کلمات را در مجموعه آشنا بازشناسی می کند.

برنامه کلاسی کام ۲   رشد مهارت های درک شنیداری- زبان دریافتی   شماره: ۲/۳

- کودک معنای حدود ۵۰۰ کلمه را می داند.
- دامنه ی واژگان کودک در حال افزایش است.
- کودک دستورات یک مرحله ای را در حین بازی کردن (حواس پرتی) انجام می دهد.
- کودک سؤالات ساده با حروف استفهام «کو»، «کیه»، «چیه» و «کجا» را می فهمد.
- کودک عبارات روز مره و جملات ساده را درک می کند. (لباس تمیز- دستتو بشور- لباس تمیز علی و نظایر آن).
- کودک از حروف استفهام «کو»، «کیه» و «چیه» می تواند استفاده کند.
- با دیدن اشیاء مختلف کلمات بیشتری را به یاد می آورد(مانند: اسباب بازی ، اجزای بدن ، غذا ، لباس و نظایر آن).
- انواع مختلف جملات دستوری و خبری را می فهمد.
- کودک عبارات منفی(نه) را در گفتارش به کار می برد.
- به جملات توصیفی در مورد یک شیء یا تصویر پاسخ می دهد(پسری که شنا می کند را به من نشان بده).
- کودک دستورات دو قسمتی مرتبط به هم را انجام می دهد.
- کودک دو دستور متوالی را با رعایت ترتیب انجام می دهد.
- به توانایی طبقه بندی مفاهیم دست پیدا می کند(دسته بندی مجموعه ی میوه ها، حیوانات، پوشاک و نظایر آن).
- رشد و توسعه کاربرد افعال در جمله توسط کودک
- آشنایی با ضمایر اشاره، ضمایر ملکی و ضمایر فاعلی
- داستان خوانی در قالب جملات ساده روتین سه کلمه ای
- کودک سه آیتم را به حافظه می سپارد.
- کودک عبارات طولانی تر(همراه با کلمات کلیدی در وسط جمله) را درک می کند.
- کودک عبارات حرکتی پیچیده تر را درک می کند(اینجا بنشین، اونو بیار و نظایر آن).
- کودک درک مفاهیم مربوط به اندازه را آغاز می کند.
- کودک با به کار بردن ضمیر «من» به خودش اشاره می کند.
- کودک به سؤالات مطرح شده با حروف استفهام «کو»، «چیه»، «کیه» و «کجا» پاسخ می دهد.
- کودک در سن ۲۴ ماهگی ممکن است بتواند عبارات ۲ الی ۳ کلمه ای (همراه با اسامی) برخی از افعال و بعضی از صفات را در گفتار خود به کار ببرد.
- توانایی درک کودک از نحو(دستور) جملات ساده افزایش می یابد.

پیشنهادات ویژه جهت رشد مهارت‌های درک شنیداری – زبان دریافتی در گام ۲:

- آموزش افعال ساده در قالب جملات ساده را شروع نمایید
- آموزش مکان‌های ساده در قالب جملات ساده را آغاز کنید.
- صفات ساده را به کودک آموزش دهید.
- آموزش افعال منفی ساده را انجام دهید.
- آموزش اعداد ۱ و ۲ را شروع نمایید.
- سعی کنید کودک را به سمت کنجکاوی و پرسشگری هدایت کنید.

مفاهیم آموزشی گام ۳

توضیحات	کلمات پیشنهادی	مفاهیم آموزشی	ردیف
	دندان، صورت، لپ، گردن، زبون	اعضاء بدن	۱
آموزش مالکیت نیز توصیه می شود.	کت، شال گردن، روسری، کاپشن، دستکش، چادر، ماتو، دمپایی	پوشاک	۲
	مادربزرگ، پدربزرگ، دختر، پسر، بچه (نی نی) خانم و آقا	اعضاء خانواده	۳
	ترش، شور، شیرین، تلخ	شناخت مزه ها	۴
آموزش رنگ و مزه میوه ها	گلابی، گیلان، توت، پرتقال، نارنگی، کیوی، هویج	میوه	۵
آموزش اجزاء بدن حیوانات	مرغ، کبوتر، ببر، شتر، خرگوش، خروس، آهو، کلاغ، خرس	حیوانات	۶
	کیاب، ماکارونی، سوپ، ماهی، مرغ	شناخت خوردنی ها	۷
	زرد، سبز، سفید، سیاه، صورتی	رنگ ها	۸
	لیف، خمیر دندان، برس	شناخت وسایل بهداشتی	۹
	میز، صندلی، سفره، یخچال، کمد، تلویزیون، قابلمه	شناخت وسایل منزل	۱۰
	مداد، کتاب، تراش، دفتر، پاک کن	شناخت لوازم التحریر	۱۱
	اتوبوس، قطار، کشتی، آتش نشانی	شناخت وسایل نقلیه	۱۲
	چاقو، اتو، سوزن، چرخ گوشت، پنکه، بخاری، گاز، قیچی، چنگال	شناخت اشیاء خطرناک	۱۳
آشنایی اولیه با ابزار کار	دکتر، معلم، پلیس، نانوا، آتش نشان	شناخت مشاغل	۱۴
	بیمارستان، نانوائی، مدرسه، حیاط، دریا، بازار	شناخت اماکن	۱۵
	دست زدن، شانه زدن، مسواک زدن، تلفن زدن، جارو زدن، گریه کردن، بازی کردن، داشتن، کشیدن، دیدن، گوش دادن، مریض شدن، ساختن، خرید کردن، فروختن	شناخت افعال	۱۶
	۱، ۲، ۳	شناخت اعداد	۱۷
	تو، او، من	شناخت ضمائر فاعلی	۱۸
	آن، این	شناخت ضمائر اشاره	۱۹
	مال تو، مال او، مال من	شناخت ضمائر ملکی	۲۰
	کیه، چیه، کجا،	شناخت حروف استفهام	۲۱
	روی، زیر، توی (داخل)، بیرون، کوتاه، بلند، تاریک، روشن، پر، خالی، خشک، تر	شناخت مفاهیم	۲۲
	به، با، و	شناخت حروف اضافه	۲۳
	مرور مفاهیم آموزشی گام ۱ و ۲		۲۴

توصیه: با توجه به توانایی و استعداد کودک پیشنهاد می شود کلمات بیشتری را در برنامه قرار دهید.

برنامه کلاسی کام ۳**رشد مهارت‌های گفتاری****شماره: ۳/۱**

- رشد تعداد واژگان کلامی کودک به بیش از ۱۰۰ مورد می‌رسد.
- کودک از گفتار برای تبادل اطلاعات بیشتر، بیان نیازها و احساسات خود استفاده می‌کند.
- کودک در بازی‌های خود بیشتر از گفتار استفاده می‌کند.
- کودک از جملات سه کلمه‌ای استفاده می‌کند.
- کودک اکثر همخوان‌های انفجاری و خیشومی را به کار می‌برد.
- کودک واج‌های (ن، ت، ه، د، پ، ب، م) را در گفتار خود به کار می‌برد.
- کودک قادر است اشعار کودکان ساده را به صورت آهنگین تکرار کند.
- کودک قادر به بازگویی داستان‌های ساده است.
- کودک یاد می‌گیرد که در گفتارش روی بخشی از کلمه تأکید کند.
- کودک از عبارات، صفات و ضمائر در گفتارش بیشتر استفاده می‌کند.
- گفتار پیوسته کودک غیر قابل فهم است اما کلماتش وضوح مناسبی دارند.
- بیان واژه‌ها تثبیت می‌شود.
- کودک بیان همخوان‌های (ف، خ) را آغاز می‌کند.
- کودک همخوان‌های (م، پ، ب) را در جایگاه انتهایی کلمات به کار می‌برد.
- عبارات و کلمات را کوتاه می‌کند و غالباً همخوان‌های میانی را جا می‌اندازد.
- کودک غالباً یک کلمه را به اشکال مختلف تلفظ می‌کند.
- تلفظ آواها بهتر می‌شود (حدود ۴۰ تا ۶۰ درصد گفتار کودک قابل فهم است).
- کودک قادر است در مورد نقاشی خود صحبت کند.
- کودک از ترکیبات مضاف و مضاف‌الیه (مانند: کفش من) استفاده می‌کند.
- کودک از ترکیبات موصوف و صفت (مانند: لباس قشنگ) استفاده می‌کند.

شماره: ۳/۲

رشد مهارت‌های شنیداری

برنامه کلاسی کام ۳

- کودک در حین بازی به نام خودش واکنش نشان می‌دهد.
- کودک دقیق‌تر و گزینشی‌تر گوش می‌کند و توجه‌اش به محاوره دیگران بیشتر می‌شود.
- کودک جهت منبع صدا را از فاصله دورتر تشخیص می‌دهد.
- مدت زمان توجه شنیداری کودک افزایش می‌یابد.
- کودک کلمات را در جملات طولانی شناسایی می‌کند (۴ الی ۵ کلمه‌ای).
- کودک جملات مختلف را در مجموعه بسته شناسایی می‌کند.
- مهارت نوبت‌گیری در کلام کودک رشد می‌کند.
- کودک قادر به تکرار شنیداری جملات سه کلمه‌ای و یا سه کلمه مختلف می‌باشد.
- کودک از تولید گفتار آهنگین توسط خودش لذت می‌برد.
- حافظه شنوایی سه تایی کودک تثبیت می‌شود.
- مشتاقانه به داستان‌ها گوش فرا می‌دهد و داستان مورد علاقه‌اش را بارها و بارها درخواست می‌کند.
- کودک کلمات را در مجموعه‌های مختلف بازشناسی می‌کند (با توجه به شنوایی کودک).
- کودک جملات مختلف را بازشناسی می‌کند (با توجه به شنوایی کودک).

برنامه کلاسی کام ۳   رشد مهارت های درک شنیداری و زبان دریافتی   شماره: ۳/۳

- کودک معنای ۹۰۰ الی ۱۲۰۰ کلمه را می داند.
- کودک از گوش دادن به داستان ها لذت می برد.
- کودک مفهوم اکثر افعال ساده و مرکب را در قالب جمله درک می کند.
- کودک مفاهیم تعدادی از حروف اضافه نظیر: «توی(داخل)»، «روی» و «زیر» را درک می کند.
- کودک مفهوم اکثر صفات ساده را می داند.
- کودک برخی از اسامی نظیر: «لباس(ها)» را به شکل جمع به کار می برد.
- کودک در برقراری ارتباط از جملات طولانی تر استفاده می کند.
- کودک سؤالات مطرح شده با حروف استفهام: «کیه»، «چیه» و «کجا» را می فهمد و پاسخ می دهد.
- خلاقیت کودک در استفاده از جملات ساده در گفتارش توسعه پیدا می کند.
- کودک با ضمائر ملکی: «مال من» و «مال تو» آشنا می شود.
- در مجموعه (اشیاء، میوه ها، حیوانات) ۴ الی ۵ عضو را باز شناسی می کند.
- کودک قادر است داستان های ساده را(جملات ۳ کلمه ای) تعریف کند.
- کودک می تواند از داستان تعریف شده توسط مربی یا سایرین سؤال پرسد.
- کودک صرف افعال ساده را آغاز می کند.
- کودک می تواند عبارات مختلفی را در گفتارش به کار ببرد.
- کودک دستورات دو قسمتی مرتبط یا غیر مرتبط را درک کرده و انجام می دهد(مانند: لیوان بده و تلویزیون را روشن کن).
- حافظه شنوایی سه تایی کودک تثبیت می شود.
- داستان خوانی در قالب جملات طولانی با استفاده از: «صفات»، «ضمائر» و نظایر آن را آغاز می کند.
- کودک با حرف استفهام «کی(چه وقت)» آشنا می شود.
- کودک نسبت به گذشته ساختارهای پیچیده تر زبانی را می فهمد.
- واژه های مربوط به جنسیت(خانم، آقا، دختر و پسر) را بیان می کند.
- کودک می تواند سه آیتم از یک داستان را به یاد آورد.
- کودک می تواند ۳ عدد، ۳ حرف یا ۳ کلمه را به یاد آورده و تکرار کند.
- کودک مفهوم زمان گذشته افعال را درک می کند.

پیشنهادات ویژه جهت رشد مهارت‌های درک شنیداری و زبان دریافتی در گام ۳

- آموزش مکان‌ها، ضمائر اشاره «این» و «آن»، ضمائر فاعلی «من»، «تو» و «او» و مشاغل را شروع کنید.
- از کودک بخواهید در گفتارش از عبارات گوناگون استفاده نماید.
- اعداد از ۱ الی ۵ را آموزش دهید.
- آموزش زمان‌های اصلی (صبح، شب) را آغاز کنید.
- آموزش حروف اضافه: «با»، «به»، «و» را آغاز کنید.
- بر کاربرد صحیح افعال در گفتار کودک تأکید نمایید.

مفاهیم آموزشی گام ۴

توضیحات	کلمات پیشنهادی	مفاهیم آموزشی	ردیف
	چانه - شکم - ناخن - پشت - انگشت	اعضاء بدن	۱
	کمر بند - مقنعه	پوشاک	۲
	خاله - عمو - دایی - عمه	اعضاء خانواده	۳
	۴ الی ۵	شناخت اعداد	۴
رنگ، اجزاء و مزه میوه ها	خربز، طالبی، آناناس، نارگیل، توت ۲ فرنگی، به،	میوه	۵
اجزاء بدن، غذا، حرکات، اهلی و وحشی بودن	زرافه - پلنگ - گوزن	حیوانات	۶
	خورشت ها، سالاد، ترشی، دوغ، نوشابه، شربت	شناخت خوردنی ها	۷
	بنفش، نارنجی، خاکستری، قهوه ای، سرمه ای، کرم	رنگ ها	۸
	صبح - ظهر - شب - روز - عصر - دیروز - فردا	زمان	۹
	مینی بوس - کامیون - وانت - تاکسی - لودر - آمبولانس	شناخت وسایل نقلیه	۱۰
آشنایی اولیه با ابزار کار	آشپز - خیاط - گل فروش - نقاش - بنا - نجار - راننده	شناخت مشاغل	۱۱
	آشپزخانه - خیاطی - گل فروشی - کوچه - خیابان	شناخت اماکن	۱۲
	بالا رفتن، دوچرخه سواری، تاب خوردن، سر خوردن، بغل کردن، شمردن، نگاه کردن (دیدن)، هل دادن، نشان دادن، پرتاب کردن، نقاشی کردن، ساختن، آوردن، پرواز کردن	شناخت افعال	۱۳
	این ها، آن ها	شناخت ضمائر اشاره	۱۴
	کی، کدام، چرا	شناخت حروف استفهام	۱۵
	از، تا، برای	شناخت حروف اضافه	۱۶
	و، یا	شناخت حروف ربط	۱۷
	ما، آن ها، شما	شناخت ضمائر فاعلی	۱۸
	آن ها را، او را	ضمائر مفعولی	۱۹
	تند تند، یواش یواش، سریع، آهسته، جلو، عقب	شناخت قیدها	۲۰
مرور مفاهیم گام ۳	تلخ، خوشمزه، کامل، ناقص، یکسان، متفاوت، زیاد، کم، کیفیت، جنس، خوب، زشت	شناخت مفاهیم	۲۱
	درخت، گل، شکوفه، برگ	شناخت گیاهان	۲۲
		مرور مفاهیم گام ها قبلی	

توصیه: با توجه به توانایی و استعداد کودک پیشنهاد می شود کلمات بیشتری را در برنامه قرار دهید.

شماره: ۴/۱

رشد مهارت های گفتاری

برنامه کلاسی کام ۴

- حدود ۵۰۰ کلمه را به طور واضح بیان می کند.
- کودک در ارتباطات کلامی از جملات ۳ الی ۴ کلمه ای یا بیشتر استفاده می کند.
- کودک از گفتار بیشتر برای تبادل اطلاعات، بیان نیازها و احساسات خود استفاده می کند.
- کودک در پرسش های خود از حروف استفهام از کی، با کی، چرا، با چی، به کجا، به کی، چون استفاده می کند.
- توسعه و کاربرد عبارات ۳ تایی (شلوار کثیف پاره)
- کودک در گفتارش برخی از خطاهای جانشینی (جانشین کردن یک واج به جای واج دیگر) وجود دارد.
- کودک همچنان در بیان همخوان های میانی بی ثبات است.
- کودک خطاهای اضافه گوئی (اضافه کردن یک واج به کلمه) دارد.
- کودک آوازاها و ترانه ها را شبیه دیگران تقلید می کند.
- کودک در بازی های خود از گفتار بهره می گیرد.
- کمک به رشد خلاقیت کودک در کاربرد جملات
- حدود ۶۰ تا ۷۵ درصد گفتار کودک قابل فهم است (تلفظ آواها بهتر می شود).
- توسعه کاربرد افعال منفی: «نکن»، «نرو»، «نخور»، «هیچی»، «نه»
- کودک بیان همخوان های: «و»، «ل»، «س»، «ج»، «ش»، «ز» را آغاز می کند.
- بیان واژه ها در کودک تثبیت می شود.
- کودک برخی از اجزای گفتاری غیر مؤکد (بیان آن با تأکید نیست) را حذف می کند.
- کودک غالباً از گفتار آهسته (نجوا) استفاده می کند.
- کودک در گفتگو با دیگران بسیاری از ساختارهای دستوری نظیر اسامی جمع، ضمائر، حروف اضافه و صفات را به کار می برد.
- کودک از سؤالات استفهامی «چه موقع (کی)» و «چند تا» استفاده می کند.
- کودک از حروف اضافه: «به»، «با»، «و» استفاده می کند.
- کودک عملکرد اشیاء را توضیح می دهد.
- آموزش و توسعه کاربرد صحیح حروف اضافه، قیود، ضمائر، صفات، حروف استفهام و افعال مرکب در گفتار کودک.
- گفتار پیوسته قابل فهم است اگر شنونده آشنا در موقعیت معین تمرکز داشته باشد.
- کودک قادر به تکرار آهنگین اشعار کودکانه است.
- کودک قادر است وقایع رخ داده در گذشته نزدیک را در قالب جملات ساده توضیح دهد.

برنامه کلاسی گام ۴**رشد مهارت های شنیداری****شماره: ۴/۲**

- کودک قادر به تکرار شنیداری سه کلمه با رعایت توالی است.
- کودک به داستان های بلند و طولانی گوش می دهد.
- کودک به داستان های کوتاه گوش می دهد و به سؤالات درمورد آن پاسخ می دهد.
- کودک به داستان ها از طریق ضبط صوت گوش می دهد.
- کودک قادر به تکرار شنیداری جملات ساده است.
- با توجه به سطح شنوایی کودک، وی قادر است جملات ۴ کلمه ای دارای حروف اضافه، قیود و ضمائر را به صورت شنیداری تکرار کند.
- کودک برحسب شنوایی صامت های: «خ»، «ف»، «ت»، «ک»، «گ»، «د»، «ب»، «م»، «ن»، «پ» و «ه» را به صورت شنیداری تکرار می کند.
- به مدت ۱۰ الی ۱۵ دقیقه به داستان گوش فرا می دهد.

برنامه کلاسی کام ۴   رشد مهارت های درک شنیداری و زبان دریافتی   شماره: ۴/۳

- کودک تعداد واژگان بیشتری را می فهمد (یاد می گیرد).
- کودک ساختارهای پیچیده تر زبانی (جملات دو قسمتی، توصیفی و نظایر آن) را درک می کند.
- کودک دستورات پیچیده تر را انجام می دهد. مانند: «توپ بزرگ پشت صندلی بذار»
- کودک داستان هایی را که در قالب جملات ۴ کلمه ای و یا بیشتر بیان می شود، می فهمد.
- کودک قادر است نام ۵ یا بیشتر از یک مجموعه مشخص را بیاد آورد (میوه ها، حیوانات و نظایر آن).
- کودک دستورات ۳ قسمتی مرتبط یا غیر مرتبط را درک کرده و انجام می دهد.
- کودک می تواند از داستان گفته شده، سؤال پرسد.
- بر کاربرد عبارت، صفات، ضمائر و حروف اضافه در جملات توسط کودک تأکید کنید.
- بر استفاده صحیح افعال توسط کودک تأکید کنید.
- آموزش افعال مرکب
- آموزش ضمائر (ما، آن ها، شما)
- آموزش حروف اضافه (از، تا، برای)
- آموزش صفات و کلمات متضاد
- آموزش قید زمان (مفهوم زمان را درک می کند).
- آموزش حرف استفهام «کی»
- آموزش حرف استفهام «کدام» و «چرا» با سؤالات ساده
- آموزش افعال گذشته و آینده
- آموزش قید تکرار
- آموزش وسایل و ابزار مشاغل
- آموزش حروف استفهام «از کجا»، «از کی»، «با کی»، «با چی»، «از کی» و «به کجا»
- آموزش ضمائر مفعولی «او را» و «آن ها را»
- کودک با فصول سال آشنا می شود.
- کودک مفهوم زمان را می داند.
- کودک داستان های طولانی تر را با جزئیات (۵ جمله یا بیشتر) بازگو می کند.
- کودک یک جمله ۶ کلمه ای را دنبال می کند.
- کودک دستورات سه قسمتی را به ترتیب انجام می دهد. مثال: «توپ را بردار، آن را روی میز بگذار و کتاب را بیاور»
- تعداد بیشتری از اسامی منفی نظیر «نه» و «هیچی» را به کار می برد.
- آموزش حروف ربط نظیر «و»، «برای اینکه» (به خاطر اینکه)

- کودک مفاهیم پیچیده‌تر نظیر: «کمیت» (زیاد، کم)، «کیفیت» و «جنس» را درک می‌کند.
- مفهوم روز و شب را درک می‌کند.
- دستورات متشکل از مفاهیم «خالی/پر»، «یکسان/متفاوت» را انجام می‌دهد.
- قیود مکان نظیر: «بیرون»، «جلو» و «عقب» را درک می‌کند.
- می‌تواند عمل مقایسه بین اشیاء را انجام دهد. مثلاً: «من از تو بزرگتر هستم».
- مفهوم «مفرد» و «جمع» را درک می‌کند.
- تفاوت زمان‌های «گذشته»، «حال» و «آینده» را درک می‌کند.

مفاهیم آموزشی گام ۵

توضیحات	کلمات پیشنهادی	مفاهیم آموزشی	تعداد
	آرنج، بازو، شانه، زانو، مچ، مژه، ساق	اعضاء بدن	۱
	روپوش، مقنعه، مانتو، ژاکت، لباس	پوشاک	۲
	مرور مفاهیم قبل	اعضاء خانواده	۳
	۱۰ الی ۵	شناخت اعداد	۴
	طبقه بندی حیوانات: «خزندگان»، «پرنندگان»، «حشرات»، «آبزیان»، «دوزیستان»	حیوانات	۵
	شب، روز، ابر، آفتاب، باران، برف، ماه، باد و رعد و برق	شناخت پدیده های طبیعی	۶
آشنایی با اجزاء گیاهان، غذای گیاهان،	درخت، گل	شناخت گیاهان	۷
	غروب، امسال، پارسال، الان، بعداً، ساعت، پرویز	زمان	۸
	شنبه، یکشنبه، دوشنبه، سه شنبه، چهارشنبه، پنج شنبه، جمعه	شناخت روزهای هفته	۹
	اگر	شناخت مفهوم شرطی	۱۰
مشخصات هر فصل	تمام فصول	شناخت فصول	۱۱
	مفاهیم قبل	شناخت حروف اضافه	۱۲
	بعضی، هیچی، یکی، هیچ کس، هیچ جا، بعضی وقت ها، بعضی جاها، بعضی چیزها	شناخت حرف تعریف	۱۳
	دروغ گفتن، خجالت کشیدن، شرمند شدن، عصبانی شدن	شناخت مفاهیم انتزاعی	۱۴
	هر روز، همیشه، کل هفته، الان، بعداً	شناخت قیود زمانی	۱۵
	مرور مفاهیم قبلی	شناخت صفات تفضیلی و عالی	۱۶
	پرچم، نام شهرهای ایران، آب و هوای متنوع در ایران، بیابان، صحرا، جنگل، دریا	شناخت ایران	۱۷
	عید نوروز - محرم - ۲۲ بهمن	شناخت مراسم و اعیاد	۱۸
	زیبا/قشنگ/خوشگل، کوچک/ریز، بزرگ/درشت، گربه/پیشی	شناخت مترادف ها	۱۹
	کدام، چرا(به چه علت)، کی(چه زمانی)، از کی، به کی، از کجا، به کجا، تا کجا، از چی	شناخت حروف استفهام	۲۰
	حرف زدن، آمپول زدن، بیل زدن، چسب زدن، عینک زدن، آتش گرفتن، دعوا کردن، استراحت کردن، پاک کردن، کمک کردن، خشک کردن، پرکردن	شناخت افعال	۲۱

مرور مفاهیم گام های قبل

توصیه: با توجه به توانایی و استعداد کودک پیشنهاد می شود کلمات بیشتری را در برنامه قرار دهید.

برنامه کلاسی کام ۵   **رشد مهارت های گفتاری**   **شماره: ۵/۱**

- کودک می تواند جملات ۱۲ الی ۱۶ هجایی را تقلید کند.
- کودک می تواند جملات پیچیده را تکرار کند.
- کودک داستان های طولانی تر را با جزییات بازگو می کند.
- کودک احساسات خود را در قالب جملات بیان می کند.
- کودک از ۶ کلمه یا بیشتر برای جملات گفتاری اش استفاده می کند.
- کودک تقریباً قادر به استفاده از ترکیبات پیچیده زبانی است.
- کودک در بازی های کودکانه بخوبی از گفتار بهره می گیرد.
- کودک نقاشی خود را در قالب جملات بیشتری توضیح می دهد.
- کودک از ضمایر مفعول «او را» و «آن ها را» استفاده می کند.
- کودک از اسامی جمع در سطح بالاتری استفاده می کند.
- کودک در مورد تصاویر و کتاب های داستان صحبت می کند.
- کودک افعال منفی را بیان می کند.
- کودک از کلمات پرسامد و محاوره ای بیشتر استفاده می کند.
- کودک از سؤالات استفهامی «چطور» و «چند تا» استفاده می کند.
- کودک در گفتار خود، غالباً قواعد دستوری را به شکل درست استفاده می کند.
- کودک از کلماتی نظیر «فکر می کنم» استفاده می کند.
- کودک افعال گذشته را به درستی بیان می کند.
- کودک دائماً سؤال می کند. «کی»، «چرا» و نظایر آن.
- کودک به سوالات پرسیده شده با حرف استفهام «کدام» و «چرا» پاسخ می دهد.
- کودک برای کسب اطلاعات بیشتر سؤال می پرسد.
- کودک داستان های شنیده شده را با ذکر جزییات بیان می کند.
- کودک در جملات خود از «ضمایر شخصی»، «صفات»، «متضادها»، «قیود زمان»، «قیود مکان»، «حروف اضافه» و «افعال مرکب» استفاده می کند.
- کودک اشعار کودکانه را به یاد آورده و به صورت آهنگین می خواند.
- کودک اکثر همخوان ها را به صورت واضح بیان می کند.
- گفتار کودک برای اکثر شنوندگان قابل فهم است و نیاز به تمرکز زیادی ندارد.
- کودک در گفتار خود از ساختارهای پیچیده زبانی استفاده می کند.
- کودک قادر است وقایع رخ داده در گذشته نزدیک را در قالب جملات متنوع توضیح دهد.

پیشنهادات ویژه جهت رشد مهارت‌های گفتاری در گام ۵

- کاربرد صحیح حروف اضافه در جملات را آموزش دهید.
- کاربرد صحیح «افعال مرکب»، «صفات»، «ضمایر»، «قیود»، «حروف استفهام» را در جملات آموزش دهید.
- واحد کار «پرندگان»، «حشرات»، «ایران» و «روزهای هفته» را با نو آموز کار کنید.
- آموزش سوره‌های ساده قرآنی را آغاز کنید.

برنامه کلاسی گام ۵**رشد مهارت‌های شنیداری****شماره: ۵/۲**

- کودک به داستان‌های طولانی‌تر گوش می‌دهد و به سؤالات مطرح شده در مورد آن پاسخ می‌دهد.
- کودک قادر است به صورت شنیداری به چیستان‌ها پاسخ دهد.
- کودک صامت‌های «ج»، «و»، «ل»، «ز»، «ش»، «س»، «ف»، «خ»، «ج»، «گ» و «گ» را به صورت شنیداری تکرار می‌کند.
- کودک قادر است جملات ۵ الی ۶ کلمه‌ای را به صورت شنیداری تکرار کند.
- کودک قادر است به سؤالات مطرح شده در یک داستان با حروف استفهام «از کی»، «از چی»، «به کجا» و نظایر آن پاسخ دهد.
- کودک به صورت شنیداری جملات ناقص را تکمیل می‌کند.
- کودک می‌تواند به سؤالات مختلف با موضوعات متفاوت به درستی پاسخ دهد.
- کودک می‌تواند تلفنی صحبت کند.

برنامه کلاسی کام ۵

رشد مهارت های شنیداری و زبان دریافتی

شماره: ۵/۳

- کودک معنای ۲۸۰۰ الی ۱۳۰۰۰ کلمه را می داند.
- کودک تقریباً به تمام گفتار افراد در خانه یا مهد کودک، گوش می دهد و آن را درک می کند.
- به شنیدن داستان علاقه نشانه می دهد.
- می تواند پنج موضوع یا آیتم از یک داستان را بیاد آورد.
- می تواند پنج «عدد»، «حرف» یا «کلمه» را به یاد آورد.
- به جملات پیچیده پاسخ درست می دهد اما همچنان در درک جملات پیچیده و بلند، مشکل دارد به ویژه جملاتی که در آن ها از عبارات ترکیبی استفاده شده باشد.
- مفهوم عدد «پنج» را به خوبی می داند.
- می تواند سه عدد را معکوس و با رعایت تولی بیان کند.
- دستورات سه تا چهار مرحله ای با چهار جزء شاخص را انجام می دهد.
- کودک عملکرد اشیاء را توضیح می دهد.
- کودک مفهوم جملات شرطی را می فهمد.
- پاسخ به سؤالات شرطی «اگر» را آغاز می کند.
- به سؤال «چی نیست» در جور چین پاسخ می دهد.
- کودک «یا» را در گفتارش به کار می برد.
- کودک تغییر در موضوع گفتگو را دنبال می کند.
- دامنه مفاهیم انتزاعی کودک رشد می کند.
- خلاقیت کودک در ساخت جملات با پیروی از یک الگوی مشخص (جملات منفی، جملات متضاد و نظایر آن رشد می کند.
- صفات تفضیلی و عالی را در جملات به کار می برد.
- قیود زمانی «هر روز»، «همیشه»، «کل هفته»، «الان» و «بعداً» را در گفتارش به کار می برد.
- کودک شروع به انطباق زمان ساعت با وقایع و برنامه های روزانه می کند.
- حروف تعریف «هیچی»، «یکی»، «بعضی»، «هیچکس» را در گفتارش به کار می برد.

فصل دوم:

شبه نامه ارزیابی

سطوح آموزشی (گام های آموزشی)

شیوه نامه ارزیابی گام ۱

۱- کودک نسبت به صداهای محیطی آگاهی دارد.

وسایل لازم: جفجغه، در، طبل، زنگوله، تانی

صدای صداسازها و صداهای محیطی از فاصله حداکثر یک متری با شدت متوسط تولید شود. هر عکس‌العملی که نشان دهنده شنیده شدن صدا توسط کودک ابراز شود پذیرفته می‌شود (صدا باید از پشت سر تولید شود به طوری که کودک متوجه حرکات شما برای تولید صدا نشود).

توجه: ترتیب ارائه صداسازها مهم نیست. هر صدا ساز ۲ امتیاز دارد (حداکثر با مدت زمان ۳ ثانیه).

ارزیابی ۵ صدا ساز، هر پاسخ صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۲- کودک به نام خودش پاسخ می‌دهد.

کودک را به نام صدا بزنید، در صورتی که به نام خودش به صورت برگرداندن سر به طرف شما و یا پاسخ کلامی عکس‌العمل نشان بدهد، امتیاز کامل را می‌گیرد.

تذکره: اطمینان پیدا کنید که کودک فقط به نام خودش واکنش نشان می‌دهد نه با شنیدن هر صدایی.

جمع امتیاز: ۱۰

۳- کودک صدای صدا سازها را شناسایی می‌کند.

ابتدا از روبرو صدای صداساز (طبل و جفجغه) را به طور مجزا تولید کنید. از کودک بخواهید به صدای تولید شده توجه کند سپس پشت سر کودک یکی از صداها را تولید کنید.

کودک باید تشخیص بدهد که این صدا مربوط به کدام صدا ساز است. این فعالیت را با زنگوله و تاتی نیز اجرا کنید.

ارزیابی ۴ صدا ساز، هر مورد ۲.۵ امتیاز، جمع امتیاز: ۱۰

۴- کودک صدای گفتاری را کشف می کند.

برای ارزیابی این گزینه می توانید از آزمون لینک استفاده کنید.

ارزیابی ۶ صدای (آ، او، ای، س، ش، م) آزمون لینک، هر صدا ۱/۵ امتیاز، جمع امتیاز: ۹

۵- کودک جهت منبع صدا را از فاصله نزدیک تشخیص می دهد.

با کمک مادر (کمک مری) صدا (دست زدن، جفجه، زنگوله) را از جهات مختلف با فاصله حداکثر یک متر از کودک تولید کنید. هر عکس العملی (برگرداندن سر به طرف صدا یا حرکت چشم به طرف منبع صوتی یا اشاره دست) که نشان دهنده تشخیص جهت صدا توسط کودک باشد را از وی بپذیرید.

ارزیابی تشخیص ۲ منبع صوتی تشخیص هر منبع: ۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰.

۶- کودک هجا های مرکب از همخوان - واکه را تقلید می کند.

برای ارزیابی این گزینه از همخوان های (ب م پ) استفاده کنید.

مثال: بابا بَبَبَ پا پا پَا مَمَمَ

ارزیابی ۵ مورد هر پاسخ صحیح توسط کودک ۲ جمع امتیاز: ۱۰

۷- کودک مفهوم ۳۰ لغت را می داند.

به طور تصادفی ۵ کارت (یا شیء) از کلمات گام ۱ را انتخاب نمایید. به صورت کلامی، کلمات انتخاب شده را در قالب جملات کوتاه از کودک پرسید.

مثال: توپ کو؟

ارزیابی ۵ مورد هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۸- کودک می تواند چند کلمه بیان کند (۱۰ مورد).

۱۰ کارت (یا شیء)، از کلمات گام ۱ به طور تصادفی انتخاب کنید. از کودک بخواهید نام هر کدام را بگوید.

ارزیابی ۱۰ مورد هر پاسخ صحیح ۱ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۹- کودک فرامین و دستورات ساده را انجام می دهد (۵ دستور).

کودک باید ۵ دستور ساده را که به طور جداگانه و به صورت شنیداری از او خواسته می شود، انجام دهد. هر فرمان را با نام کودک بیان کنید.

مثال: «علی پاشو»، «علی بخواب»، «علی بپر» و نظایر آن.

ارزیابی ۵ مورد هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۱۰- حافظه شنوایی کودک گنجایش ۲ آیتم را دارد (۵ مورد).

ارزیابی این آیتم در ۲ مرحله انجام شود. مرحله اول پنج کارت (یا شیء) از کلماتی که در مراحل قبل ارزیابی شده و کودک آن ها را به طور کامل می شناسد، انتخاب کرده؛ مقابل کودک قرار دهید. ۲ تصویر (شیء) را پشت سر هم نام ببرید و از کودک بخواهید بعد از شما آن را تکرار کند. سپس ۲ وسیله دیگر را نام ببرید، تا کودک تکرار نماید (۲ آیتم).

در مرحله بعد ۲ شیء را نام ببرید و از کودک بخواهید آن دو شیء را نشان دهد. برای اینکه کودک متوجه خواسته ما بشود بهتر است اول از مادر بخواهید این کار را بعد از شما انجام دهد (این فعالیت را ۳ بار ارزیابی کنید).

ارزیابی ۵ مورد هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

شیوه نامه ارزیابی گام ۲

۱- کودک قادر به بازشناسی صدای محیطی است.

به صورت اتفاقی صداهای محیطی از قبیل (ضربه به در، زنگ تلفن همراه، زنگ ساعت، صدای ضبط شده هواپیما، ماشین یا حیوانات آشنا مانند: سگ و گربه و نظایر آن) را بدون این که کودک ببیند پخش (تولید) کنید. کودک باید منبع صدا را تشخیص دهد. در صورت استفاده از صدای ضبط شده کارت مربوطه را از میان کارت های دیگر پیدا کرده و نشان بدهد.

ارزیابی ۵ مورد هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۲- کودک کلمات را در مجموعه بسته شناسایی می کند.

۶ کارت (شیء) از کلمات و مفاهیم گام ۲ به طور تصادفی انتخاب کنید و از کودک بخواهید کلمه ای را که نام می برید، به شما نشان دهد. برای این منظور از جملات کوتاه استفاده کنید.

مثال: «کیف کو؟»، «انگور رو و بده من»، «دامن دارم»

کودک باید کلمات را فقط از طریق شنیداری شناسایی کند.

ارزیابی ۵ مورد هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۳- کودک در حواس پرتی به نام خود پاسخ می دهد.

برای ارزیابی این گزینه بایستی هنگامی که توجه کودک به بازی یا فعالیت دیگری معطوف است او را صدا بزنید و واکنش وی را بررسی کنید. دقت نمایید که آیا کودک با هر صدای گفتاری سر خود را برمی گرداند و واقعاً اسم خود را می شناسد (حداکثر ۳ بار کودک را صدا بزنید).

ارزیابی: پس از اطمینان به پاسخ صحیح کودک امتیاز کامل را به او بدهید. امتیاز: ۱۰

۴- کودک تغییر در خصوصیات زبر زنجیره ای گفتار را در قالب هجا تقلید می کند. (دیرش، شدت، ریتم)

- به منظور ارزیابی تقلید کودک در مورد شدت اصوات از کودک بخواهید صدای مربی را تقلید (تولید) کند. ابتدا صدای «آ» را بلند بگویید و منتظر بمانید تا کودک آن را تکرار نماید. مجدداً «آ» را آهسته تر تولید کنید. کودک باید «آ» را مشابه شما بیان کند.
- برای ارزیابی توانایی کودک در درک دیرش یک بار واکه ی «ای» را به صورت کشیده (ایـــــــــــــــــی) و بار دیگر کوتاه بگویید. کودک بایستی مشابه شما با رعایت دیرش صدا آن را تکرار نماید.
- برای ارزیابی ریتم گفتار کودک یک کلمه مثلاً «بابا» یا «آآ» را دو بار و با آهنگ متفاوت تولید کنید، کودک باید مشابه شما کلمات را با رعایت آهنگ شنیده شده تولید نماید.

ارزیابی ۵ مورد (از سه آیتم فوق) هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۵- کودک مفهوم ۵۰ تا ۱۰۰ لغت را می داند.

هدف از ارزیابی این گزینه پی بردن به تعداد تقریبی کلماتی است که کودک آن ها را می شناسد. ۱۰ کارت از مفاهیم گام ۲ را انتخاب نموده و از هر کارت در قالب جملات کوتاه جمله ای بیان کنید. از کودک بخواهید کارت مربوطه را شناسایی کند.

دقت نمایید تعداد کارت هایی که مقابل کودک قرار می دهید، هر بار نباید از ۶ کارت بیشتر باشد.

ارزیابی ۱۰ مورد هر پاسخ صحیح ۱ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۶- کودک جملات ساده سه کلمه ای روزمره را می شناسد (درک می کند).

کودک باید دستورات ساده سه کلمه ای را انجام دهد. مثال: «برو درو ببند»، «کیف مامانو بده»، «دست مامانو ببوس»، «کفش نی رو بپار»، «کفش بزرگ رو بده»،

ارزیابی ۵ مورد (دستور) هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۷- کودک در برقراری ارتباط، عبارات یا جملات دو کلمه ای را بکار می برد.

در صورتی که شناخت کافی نسبت به نو آموز دارید، می توانید نسبت به توانایی کودک امتیاز لازم را به وی بدهید؛ در غیر این صورت می توانید با مشاهده ی کودک در حین ارزیابی و یا گزارش از مادر این گزینه را ارزیابی کنید.

امتیاز بر حسب توانایی کودک محاسبه می شود. سقف امتیاز: ۱۰

۸- کودک در برقراری ارتباط، حروف استفهام «کی»، «چی» و «کو» را می فهمد.

این آیتم را با سؤالات زیر ارزیابی کنید:

این کیه؟ توپ کو؟ این چیه؟ بابا کو؟ دستات کو؟ کی اومد؟ چی بدم؟

حروف استفهام کی و چی حتما باید به دو صورت (کی و کیه) و (چی و چیه) ارزیابی شوند.

ارزیابی ۵ سؤال هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۹- کودک ۲ آیتم را به حافظه می سپارد.

برای ارزیابی این گزینه از فعالیت های زیر (یا مشابه آن) استفاده کنید.

۳- شیء مختلف در ۲ سایز کوچک و بزرگ و یا دو رنگ قرمز و آبی تهیه کنید (اشیاء

و مفاهیم باید از مواردی باشد که کودک آن ها را به خوبی می شناسد).

از کودک پرسید:

توپ کوچک کو؟ ماشین قرمز کو؟ (قرمز و آبی)

چند شیء مثل «انگور»، «سیب»، «ماشین» و «کفش» را جلوی کودک قرار دهید و از

وی بخواهید فرامین شما را اجرا نماید. مثال: «سیب را بشور»، «کفش رو بپوش»،

«ماشین رو بده»، «انگور و بخور».

ارزیابی ۵ فرمان هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۱۰- کودک همخوان های جلویی (ب، پ، م، ن، د) را در ابتدای کلمات بیان می

کند.

کلماتی را که با همخوان های (ب، پ، م، ن، د) شروع می شوند و در محدوده ی شناخت کودک می باشد؛ را لیست نموده و کارت مربوط به هر کدام را تهیه کنید. یکی از کارت ها را جلوی کودک قرار داده و از او بخواهید نام کلمه را بگوید. دقت کنید که آیا کودک همخوان مورد نظر را صحیح بیان می کند یا خیر؟

نمونه کلمات:

ب: بستنی - بلوز - بینی   پ: پلو - پا
 م: مامان - ماهی - مار - موش   ن:
 نان - نکن   د: دست - دامن

ارزیابی: ۲ بار از هر همخوان (جمعاً ۱۰ بار) هر پاسخ صحیح ۱ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

شیوه نامه ارزیابی گام ۳

۱- کودک کلمات را در جملات طولانی شناسایی می کند.

۵ یا ۶ شیء یا تصویر مختلف از کلماتی که کودک می شناسد انتخاب کرده و در مقابل او قرار دهید. کلمات مورد نظر را در یک جمله ۵ یا ۶ کلمه ای در وسط یا آخر جمله به کار ببرید.

ارزیابی: ۵ کلمه هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۲- کودک جملات ساده را شناسایی می کند.

برای ارزیابی این گزینه از تصاویر افعالی که در گام ۳ بکار می برید، استفاده کنید. دقت نماید طول جملات حداکثر ۵ کلمه باشد.

مثال: «پسری که روی صندلی نشسته»، «پسری که داره مسواک می زنه»

نکته: تصاویری که استفاده می کنید همه دختر و یا همه پسر باشند.

ارزیابی: ۵ جمله هر پاسخ صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۳- کودک کلمات را در مجموعه های مختلف بازشناسی می کند.

دقت داشته باشید بازشناسی در مرحله گفتاری قرار داشته و نیازی به تصویر (شیء) وجود ندارد. اما مجموعه مورد استفاده باید برای کودک مشخص باشد (مجموعه میوه ها یا مجموعه حیوانات و یا نظایر آن).

مثال: به کودک بگویید من می خواهم چند میوه نام ببرم، توهم بعد از من تکرار کن. سپس نام ۱۰ میوه را یک به یک بگوید و از کودک بخواهید بعد از شما تکرار نماید

ارزیابی: ۱۰ کلمه هر پاسخ صحیح ۱ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۴- کودک در برقراری ارتباط جملات سه کلمه ای را به طور صحیح بکار می برد.

برای ارزیابی این گزینه از مشاهدات مربی، مادر یا در زمان ارتباط و گفتگو با کودک استفاده کنید.

ارزیابی: ۵ جمله هر جمله صحیح ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۵- کودک دستورات دو قسمتی غیر مرتبط را درک کرده و انجام می دهد.

از کودک بخواهید پنج دستور دو قسمتی غیرمرتبط (ساده) را انجام دهد. قبل از انجام این آزمون باید به کودک تفهیم نماییم که ما از او ۲ فرمان می خواهیم که انجام دهد.

مثال: ۱- درو ببند، سیب بده ۲- دستاتو بشور، بپر

توجه داشته باشید رعایت توالی در انجام دستورات از طرف کودک الزامی است. در صورت عدم رعایت توالی نمره ای به کودک تعلق نمی گیرد.

ارزیابی: انجام ۵ دستور ۲ قسمتی انجام صحیح هر دستور: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۶- کودک قادر است از مجموعه های اشیاء، میوه ها، حیوانات و پوشاک ۵ مورد را نام ببرد.

از ۴ مجموعه نام برده شده به دلخواه ۲ مجموعه را انتخاب کرده و از کودک بخواهید از هر مجموعه ۵ مورد را نام ببرد.

ارزیابی: نام بردن ۵ عضو از هر مجموعه (۲ مجموعه - ۱۰ عضو) هر پاسخ صحیح ۱ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰ امتیاز

توجه: به پاسخ کم تر از ۲ مورد امتیازی تعلق نمی گیرد. از ۳ پاسخ به بالا به هر پاسخ ۱ امتیاز بدهید.

۷- کودک قادر است از روی تصاویر سریالی با جملات ۳ کلمه ای داستانی را تعریف کند.

تصاویر سریالی ساده شامل ۳ یا ۴ تصویر مرتبط را پیش روی کودک گذاشته و از وی بخواهید داستان مربوط به تصویر یا جملات مربوط به آن ها را بگوید.

بر اساس تعداد جملات صحیح به کودک امتیاز بدهید.

ارزیابی: ۵ جمله هر جمله صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۸- کودک مفهوم بیش از ۵۰۰ لغت را می داند.

۲۰ کلمه از مفاهیم مربوط به گام ۳ را به طور تصادفی انتخاب کرده و به منظور ارزیابی شناخت کودک؛ هر یک از کلمات انتخابی را در قالب جملات کوتاه بیان کنید. به این طریق که کارت های مربوط به هر جمله (کلمه) را جلوی کودک قرار دهید پس از بیان جمله توسط مربی کودک بایستی کارت مربوط به آن را نشان دهد.

توجه: کارت ها را در مجموعه های ۶ تایی مقابل کودک قرار دهید.

ارزیابی: ۲۰ کلمه (در قالب جمله) هر پاسخ صحیح ۰.۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۹- کودک ۳ آیتم را به حافظه می سپارد.

این آیتم در دو مرحله ارزیابی می شود:

۹-۱- ابتدا ۶ تصویر (در محدوده شناخت کودک) مقابل کودک قرار دهید. از کودک بخواهید به دقت به شما گوش بدهد، سپس سه تصویر را نام ببرید. پس از آن **کودک باید به ترتیب** سه تصویر نام برده شده توسط مربی را تکرار کند. این فعالیت ۲ بار ارزیابی می شود (کلمات را جا به جا بیان کنید) هر پاسخ صحیح ۲ نمره دارد. (مرحله اول ۴ نمره)

۹-۲- در این مرحله مربی سه کلمه در محدوده شناخت کودک پشت سر هم بیان می کند. کودک باید پس از مربی، کلمات را به همان ترتیب نشان دهد. ۳ بار این مورد را ارزیابی کنید (کلمات را جابه جا بیان کنید). به هر بار پاسخ صحیح ۲ امتیاز تعلق می گیرد. (توجه داشته باشید در این فعالیت کودک باید حتماً **رعایت توالی** را داشته باشد به عنوان مثال وقتی می گویند: (گیلاس، خرگوش، صندلی) کودک باید به همان ترتیب این کلمات را تکرار کند یا تصاویر آن را نشان بدهد. در صورت عدم رعایت توالی کودک نصف نمره را دریافت می کند (مرحله دوم ۶ نمره)

ارزیابی: بر اساس موارد فوق هر پاسخ صحیح با رعایت توالی: ۲ امتیاز؛ در صورت عدم

رعایت توالی هر پاسخ ۰.۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۱۰- کودک شعر را به صورت آهنگین تکرار می کند.

از میان اشعار کودکانه که در محدوده شناخت کودک می‌باشند یک بیت شعر را به صورت آهنگین بخوانید و از کودک بخواهید آن را مانند شما تکرار کند.

چشم چشم دو ابرو   دماغ و دهن یه گردو

پاییزه پاییزه   برگ درخت می ریزه

یه توپ دارم قل قلیه   سرخ و سفید و آبی

نمره به میزان صحیح بودن تلفظ و آهنگین بودن شعر به کودک تعلق می‌گیرد.

ارزیابی: به میزان توانایی کودک در تکرار اشعار و رعایت آهنگ شعر به کودک امتیاز از ۰ تا ۱۰ امتیاز بدهید.

شیوه نامه ارزیابی گام ۴

۱- کودک قادر به شناسایی کلمات تک بخشی با مصوت یکسان است .

یک مجموعه (۵ تایی) از تصاویر(اشیاء) تک بخشی با مصوت یکسان را انتخاب کرده و تصاویر (یا خود اشیاء) را مقابل کودک قرار دهید. برای هر کدام از اشیاء یا تصاویر یک جمله پرسشی، خبری یا امری ساده از کودک پرسید تا شئی یا تصویر مورد نظر را به شما نشان دهد(توپ کو؟ سوت بده و نظایر آن).

مثال برای مجموعه:

۱- سوت ، توپ ، توت ، موش ، گوش ۲- گاو ، مار، چای ، پا، تاب

ارزیابی: ۵ مورد (یک مجموعه کامل) هر پاسخ صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۲- کودک قادر به تکرار شنیداری جملات ۴ کلمه ای است .

۵ جمله ۴ کلمه ای با موضوعات آزاد(در محدوده شناخت کودک) انتخاب کنید. هر جمله را به صورت شمرده و روان بیان کنید. بعد از شما کودک باید جمله را بدون تغییر و با رعایت توالی صحیح تکرار نماید.

ارزیابی: ۵ مورد هر پاسخ صحیح با رعایت توالی: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۳- کودک دستورات پیچیده تر را انجام می دهد.

چند شیء مختلف در ۲ سائز کوچک و بزرگ و دو رنگ تهیه کنید و آن ها را در دسترس کودک قرار دهید. یک عدد صندلی یا میز را مقابل کودک قرار داده و از کودک به صورت امری بخواهید تا برخی فعالیت ها را انجام دهد(ماشین کوچک را روی میز بزار، توپ قرمز را زیر میز بزار و نظایر آن).

ارزیابی: ۵ دستور هر پاسخ صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۴- کودک به سؤالات پرسیده شده با حروف استفهام: از کجا؟ به کی؟ با کی؟ با چی؟ به کجا؟ مربوط به داستان پاسخ می دهد.

برای ارزیابی این آیتم می توان از یک داستان مصور و کوتاه استفاده کرد. یک داستان کوتاه را برای کودک تعریف کنید. سپس در باره موضوع داستان از کودک سؤال کنید. با سایر روش های نیز می توانید این آیتم را ارزیابی کنید.

ارزیابی: ۵ سؤال هر پاسخ صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۵- کودک دستورات ۳ قسمتی غیر مرتبط را، با رعایت توالی انجام می دهد.

برای آزمون این آیتم ۳ دستور پیاپی را به صورت کلامی از کودک بخواهید اجرا نماید. کودک باید فرامین داده شده را با رعایت توالی انجام دهد. در صورت عدم رعایت توالی نصف نمره به کودک تعلق می گیرد.

توجه: قبل از ارزیابی این آیتم کودک را کاملاً توجه نمایید. کودک باید بداند از او چه چیزی می خواهید. ممکن است کودک دستورات را بدون رعایت توالی انجام دهد، در این صورت فقط برای بار اول به وی یاد آوری کنید تا دستورات را به ترتیب بیان شده انجام دهد.

مثال: ۱- پیر، بدو، دست بزن. ۲- بشین، پاشو، بچرخ

برای این مورد ۲ فعالیت را انتخاب کرده و از کودک بخواهید انجام دهد هر فعالیت ۵ امتیاز دارد اگر کودک توالی را رعایت نکند نصف امتیاز را دریافت می کند.

ارزیابی: ۲ فعالیت هر پاسخ صحیح با رعایت توالی: ۵ امتیاز و در صورت عدم رعایت توالی ۲.۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۶- کودک قادر است نام ۵ تا ۷ مکان یا شغل را به یاد آورد.

از کودک بخواهید چند شغل را نام ببرد. سپس از او بخواهید چند مکان را نام ببرد. برای راهنمایی کودک می توانید از کلمات معادل «کار» به جای «شغل» و «جا» به جای «مکان» استفاده کنید.

ارزیابی: ۵ مورد برای هر مجموعه (شغل، مکان) پاسخ کم تر از ۳ مورد برای هر مجموعه بدون امتیاز؛ بیش از ۳ پاسخ، هر جواب صحیح ۱ امتیاز (۳ مورد: ۳ امتیاز، ۴ مورد: ۴ امتیاز، ۵ مورد: ۵ امتیاز) برای هر مجموعه جمع امتیاز: ۱۰ (۲ مجموعه ۵ امتیازی)

۷- کودک قادر است حروف اضافه (با- به- و) را در ساخت جملات بکار برد. (طول جملات)

یک داستان کوتاه مصور انتخاب نموده و آن را برای کودک بخوانید. سپس در مورد داستان از کودک سؤال کنید. دقت نمایید سؤالاتی پرسیده شود که کودک برای پاسخ بایستی از حروف اضافه (با، به، و) استفاده نماید.

می توانید این آیتم را به صورت سؤالات انتزاعی بدون استفاده از داستان نیز ارزیابی نمایید.

مثال: «بابا با چی اومد؟» «مامان با کی به بازار رفت؟» «توپُ به کی بدم؟» «توبا کی اومدی؟» و نظایر آن

توجه: کودک باید به صورت جمله کامل به پرسش های مطرح شده جواب بدهد.

ارزیابی: ۵ سؤال هر پاسخ صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۸- کودک مفهوم بیش از هزار لغت را می داند.

۲۰ تصویر از افعال، مفاهیم و کلمات گام ۴ انتخاب کرده و در قالب کارت هایی با مجموعه های ۶ تا ۸ تایی جلوی کودک قرار دهید. از بین مفاهیم انتخاب شده کلمات مورد نظر را در قالب جملات نسبتاً طولانی بیان کنید. کودک بایستی کارت مفهوم بیان شده را نشان بدهد.

ارزیابی: ۲۰ تصویر هر پاسخ صحیح: ۰.۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۹- کودک قادر به خواندن آهنگین اشعار کودکان است.

کودک یکی از اشعاری را که قبلاً آموخته به صورت آهنگین از حفظ بخواند.

ارزیابی: بر اساس توانایی کودک در تلفظ صحیح کلمات و رعایت ریتم و آهنگ شعر از ۰ تا ۱۰ امتیاز به کودک بدهید. جمع امتیاز: ۱۰

۱۰- کودک صامت های (خ، ف، م، ن، گ، ک، د، ب، پ، ه) را به صورت شنیداری تکرار می کند.

صامت های مورد نظر را به طور خالص با شدت معمولی از پشت سر کودک بیان کنید. کودک بایستی هر صامت را به صورت صحیح پس از شنیدن تکرار نماید.

ارزیابی: ۱۰ صامت   هر پاسخ صحیح: ۱ امتیاز   جمع امتیاز: ۱۰

شیوه نامه ارزیابی گام ۵

۱- کودک می تواند داستانی را به صورت شنیداری درک کرده و به سؤالات مطرح شده در باره ی آن پاسخ دهد.

یک داستان کوتاه یا قسمتی از یک داستان بلند را انتخاب کرده و برای کودک (کودکان) تعریف کنید. سپس از متن داستان ۵ سؤال پرسید. سؤالات به گونه ای باشد که نوآموز از حافظه بلند مدت خود نیز برای پاسخگویی استفاده نماید.

توصیه: می توانید در صورت نیاز این آیتم را به صورت گروهی ارزیابی کنید.

ارزیابی: ۵ سؤال هر پاسخ صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۲- کودک قادر به تکرار شنیداری جملات ۵ تا ۶ کلمه ای می باشد.

یک جمله ۵ تا ۶ کلمه ای از مفاهیم، کلمات، افعال و حروف اضافه در حیطه شناخت کودک بیان کرده و از او بخواهید بعد از شما آن جمله را تکرار نماید.

ارزیابی: ۲ جمله هر پاسخ صحیح: ۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰ (در صورت جابجایی یا جا انداختن کلمات امتیازی به کودک تعلق نمی گیرد).

۳- کودک مفهوم جملات شرطی را می فهمد و به سؤالات شرطی پاسخ می دهد.

۲ جمله شرطی در محدوده شناخت کودک از وی پرسید.

مثال: اگر از پله بیفتی چی می شه؟

اگر دندوناتو مسواک نزنن چی می شه؟

ارزیابی: ۲ جمله هر پاسخ صحیح: ۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۴- کودک به سؤالات پرسیده شده با حروف استفهام «کدام» و «چرا» پاسخ می دهد.

۲ سؤال با حرف استفهام «کدام» و ۲ سؤال با حرف استفهام «چرا» از کودک پرسید.

مثال: ۱- فصل زمستون چرا لباس گرم می پوشیم؟ ۲- کدام میوه را دوست داری؟

ارزیابی: ۲ جمله هر پاسخ صحیح: ۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۵- کودک دستورات ۴ قسمتی ساده را درک کرده و انجام می دهد.

دستورات ۴ قسمتی مانند مثال را از کودک بخواهید تا اجرا نماید.

مثال: ۱- پاک کن، حرف بزن، خم شو، استراحت کن ۲ - بشمار، هل بده، پرتاب کن، بیل بزن

ارزیابی: ۲ دستور هر پاسخ صحیح: ۵ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰ (رعایت توالی صحیح الزامی است).

۶- کودک قادر است وقایع رخ داده در گذشته نزدیک را در قالب جملات متنوع توضیح دهد. (جملات مرکب، توصیفی، کاربرد قیود(زمان و مکان))

از کودک بخواهید در مورد کارهایی که در روز قبل، مسافرت اخیر، مهمانی یا بازدید که به تازگی داشته برای ما در حد یک پارگراف صحبت کند. دقت داشته باشید کودک باید در بیان خاطره از جملات مرکب، توصیفی و هم چنین قیود مختلف استفاده نماید. کودک باید حداقل ۵ جمله با شرایط ذکر شده بیان نماید.

ارزیابی: حداقل ۵ جمله توسط کودک بیان شود. هر جمله صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۷- کودک اشعار کودکانه را به یاد آورده و بصورت آهنگین می خواند.

از کودک بخواهید از بین مجموعه اشعار طولانی متناسب با گام ۵ از یک شعر رابه صورت روان و آهنگین بخواند.

ارزیابی: یک یا چند شعر، متناسب با روان خوانی و رعایت آهنگ شعر امتیاز ۰ تا ۱۰ به کودک بدهید.

۸- آشنایی کودک با واحد کار پرندگان، حشرات، پدیده های طبیعی، روزهای هفته (از هر کدام ۵ آیتم)

از کودک بخواهید از هر واحد کار (۴ واحد) چند مثال را نام ببرد(در مورد روزهای هفته باید همه روزهای هفته را با رعایت توالی بگوید).

ارزیابی: ۴ واحد کار موارد کمتر از ۳ گزینه برای هر واحد نمره ای تعلق نمی گیرد، بیشتر از ۳ گزینه به هر گزینه ۰.۵ امتیاز بدهید. (حداقل ۵ آیتم برای هر واحد = ۲.۵ امتیاز) جمع امتیاز: (۴ واحد * ۲.۵ امتیاز = ۱۰)

۹- کودک می تواند ۵ موضوع یا آیتم از یک داستان را به یاد آورد.

قسمتی از یک داستان که در برگیرنده ی مطالب متنوعی باشد را برای کودک تعریف کنید (بدون استفاده از تصویر). سپس از کودک در مورد داستان سؤال کنید. سعی کنید سؤالات متنوع (نام بردنی، توضیحی، استنباطی و نظایر آن) باشد.

ارزیابی: ۵ سؤال هر پاسخ صحیح: ۲ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

۱۰- کـودک صامت هـای: «چ»، «و»، «ل»، «ز»، «ش»، «س»، «ف»، «خ»، «ج»، «گ» و «ک» را به صورت شنیداری تکرار می کند.

صامت های ذکرشده را به طور خالص و به صورت شنیداری برای کودک بیان کنید واز کودک بخواهید آن ها را پس از شما تکرار کند.

تلفظ صحیح هر صامت «۱» امتیاز دارد. در صورت تلفظ صحیح «۱۱» صامت نهایتاً ۱۰ امتیاز به کودک تعلق می گیرد.

ارزیابی: ۱۱ صامت هر پاسخ صحیح: ۱ امتیاز جمع امتیاز: ۱۰

فصل سوم:

سطوح (گام‌های) ارزشیابی

فرم ارزیابی گام اول نوآموزان آسیب دیده ی شنوایی

مرکز آموزشی: ..... تاریخ تولد: ..... تاریخ شروع آموزش در گام یک:			
ردیف	عنوان (مفاهیم) مورد ارزیابی	امتیاز	امتیاز
۱	کودک نسبت به صداهای محیطی آگاهی دارد (CAP-1) جغجغه , در , طبل , زنگوله , تاتی		
۲	کودک به نام خودش پاسخ می دهد.		
۳	کودک صدای صدا سازها را شناسایی می کند.		
۴	کودک صداهای گفتاری را کشف می کند (CAP-2) .		
۵	کودک جهت منبع صدا را از فاصله نزدیک تشخیص می دهد.		
۶	کودک همجای های مرکب از همخوان - واکه را تقلید می کند (کودک می تواند آهنگ صدا را تقلید کند).		
۷	کودک مفهوم ۳۰ لغت را می داند.		
۸	کودک می تواند چند کلمه بیان کند (۱۰ مورد).		
۹	کودک فرامین و دستورات ساده را انجام می دهد (۵ دستور).		
۱۰	حافظه شنوایی کودک گنجایش ۲ آتم را دارد (۵ مورد).		
جمع امتیاز			
تاریخ ارزیابی (مرحله اول): / / ارزیابی کننده: سمت: امتیاز کسب شده:			
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب			
تاریخ ارزیابی (مرحله دوم): / / ارزیابی کننده: سمت: امتیاز کسب شده:			
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب			
تاریخ ارزیابی (مرحله سوم): / / ارزیابی کننده: سمت: امتیاز کسب شده:			
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب			
با توجه به ارزیابی (ارزیابی های) انجام شده در تاریخ: / / کودک با کسب امتیاز: توانایی ارتقاء به گام بالاتر را دارد/ ندارد.			
توصیه:			
نام و نام خانوادگی و امضاء گروه ارزشیابی:			
(حداقل امتیاز لازم جهت ارتقاء به گام بالاتر ۸۰ می باشد).			

فرم ارزیابی گام دوم نوآموزان آسیب دیده ی شنوایی

مرکز آموزشی:			
نام و نام خانوادگی نو آموز:			تاریخ تولد:
تاریخ شروع آموزش در گام دوم:			
ردیف	عنوان (مفاهیم) مورد ارزیابی	امتیاز	امتیاز
۱	کودک قادر به بازشناسی صداهای محیطی است (۲-CAP).		
۲	کودک کلمات را در مجموع بسته شناسایی می کند.		
۳	کودک در حواس پرتی به نام خود پاسخ می دهد.		
۴	کودک تغییر در خصوصیات زبر زنجیره ای گفتار را در قالب هجا تقلید می کند (دیرش، صوت، ریتم).		
۵	کودک مفهوم ۵۰ تا ۱۰۰ لغت را می داند.		
۶	کودک ب ۱۲ جملات ساده سه کلمه ای روزمره آشناست (می فهمد).		
۷	کودک در برقراری ارتباط عبارات یا جملات دو کلمه ای را به کار می برد.		
۸	کودک سؤالات ساده با حرف استهزام «کی»، «چی» و «کو» را می فهمد.		
۹	کودک ۲ آیتم را به حافظه می سپارد.		
۱۰	کودک همخوان های جلویی «ب»، «پ»، «م»، «ن» و «د» را در ابتدای کلمات بیان می کند.		
جمع امتیاز			
تاریخ ارزیابی (مرحله اول): / / ارزیابی کننده: سمت: امتیاز کسب شده:			
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب			
تاریخ ارزیابی (مرحله دوم): / / ارزیابی کننده: سمت: امتیاز کسب شده:			
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب			
تاریخ ارزیابی (مرحله سوم): / / ارزیابی کننده: سمت: امتیاز کسب شده:			
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب			
با توجه به ارزیابی (ارزیابی های) انجام شده در تاریخ: / / کودک با کسب امتیاز: توانایی ارتقاء به گام بالاتر را دارد/ ندارد.			
توصیه:			
نام و نام خانوادگی و امضاء گروه ارزشیابی:			
(حداقل امتیاز لازم جهت ارتقاء به گام بالاتر ۸۰ می باشد).			

فرم ارزیابی گام سوم نو آموزان آسیب دیده ی شنوایی

مرکز آموزشی:.....			
نام و نام خانوادگی نو آموز:		تاریخ تولد:	تاریخ شروع آموزش در گام سوم:
ردیف	عنوان (مفاهیم) مورد ارزیابی	امتیاز	امتیاز
۱	کودک کلمات را در جملات طولانی شناسایی می کند.		
۲	کودک جملات ساده را شناسایی می کند.		
۳	کودک کلمات را در مجموعه های مختلف باز شناسی می کند.		
۴	کودک در برقراری ارتباط جملات سه کلمه ای را به طور صحیح بکار می برد.		
۵	کودک دستورات دو قسمتی غیر مرتبط پیچیده را درک کرده و انجام می دهد.		
۶	کودک قادر است نام ۵ «شی»، «میوه»، «حیوان» و «پوشاک» را بیاد آورد.		
۷	کودک قادر است از روی تصاویر سریالی با جملات ۳ کلمه ای داستانی را تعریف کند.		
۸	کودک مفهوم بیش از ۵۰۰ لغت را می داند.		
۹	کودک ۳ آیتم را به حافظه می سپارد.		
۱۰	کودک شعر را به صورت آهنگین تکرار می کند.		
جمع امتیاز			
تاریخ ارزیابی (مرحله اول): / /		ارزیابی کننده:	سمت:
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب		امضاء	امتیاز کسب شده:
تاریخ ارزیابی (مرحله دوم): / /		ارزیابی کننده:	سمت:
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب		امضاء	امتیاز کسب شده:
تاریخ ارزیابی (مرحله سوم): / /		ارزیابی کننده:	سمت:
همکاری کودک: ضعیف / متوسط / خوب		امضاء	امتیاز کسب شده:
با توجه به ارزیابی (ارزیابی های) انجام شده در تاریخ: / / کودک با کسب امتیاز: توانایی ارتقاء به گام بالاتر را دارد/ ندارد.			
توصیه:			
نام و نام خانوادگی و امضاء گروه ارزشیابی:			
(حداقل امتیاز لازم جهت ارتقاء به گام بالاتر ۸۰ می باشد).			

فرم ارزیابی گام چهارم نو آموزان آسیب دیده ی شنوایی

مرکز آموزشی:.....			
نام و نام خانوادگی نو آموز:			تاریخ تولد:
تاریخ شروع آموزش در گام چهارم:			
ردیف	عنوان (مفاهیم) مورد ارزیابی	امتیاز	امتیاز
۱	کودک قادر به شناسایی کلمات تک بخشی با مصوت یکسان است.		
۲	کودک قادر به تکرار شنیداری جملات ۴ کلمه ای است.		
۳	کودک دستورات پیچیده تر را انجام می دهد.		
۴	کودک به سؤالات پرسیده شده با حروف استفهام «از کجا»، «به کی»، «با کی»، «با چی» و «به کجا» مربوط به داستان پاسخ می دهد.		
۵	کودک دستورات ۳ قسمتی غیر مرتبط را با رعایت توالی انجام می دهد.		
۶	کودک قادر است نام ۵ تا ۷ «مکان» و «شغل» را به یاد آورد.		
۷	کودک قادر است حروف اضافه ۲ «با»، «به» و «و» را در جملات بکار برد (جملات طولانی).		
۸	کودک مفهوم بیش از هزار لغت را می داند.		
۹	کودک قادر به تکرار آهنگین اشعار کودکانه است.		
۱۰	کودک صامت های: «خ»، «ف»، «م»، «ن»، «گ»، «ک»، «د»، «ب»، «پ» و «ه» را به صورت شنیداری تکرار می کند.		
جمع امتیاز			
تاریخ ارزیابی (مرحله اول): / / ارزیابی کننده:		سمت:	امتیاز کسب شده:
همکاری کودک: ضعیف متوسط خوب		امضاء	
تاریخ ارزیابی (مرحله دوم): / / ارزیابی کننده:		سمت:	امتیاز کسب شده:
همکاری کودک: ضعیف متوسط خوب		امضاء	
تاریخ ارزیابی (مرحله سوم): / / ارزیابی کننده:		سمت:	امتیاز کسب شده:
همکاری کودک: ضعیف متوسط خوب		امضاء	
با توجه به ارزیابی (ارزیابی های) انجام شده در تاریخ: / / کودک با کسب امتیاز: توانایی ارتقاء به گام بالاتر را دارد/ ندارد.			
توصیه:			
نام و نام خانوادگی و امضاء گروه ارزشیابی:			
(حداقل امتیاز لازم جهت ارتقاء به گام بالاتر ۸۰ می باشد).			

فرم ارزیابی گام پنجم نو آموزان آسیب دیده ی شنوایی

مرکز آموزشی:.....			
نام و نام خانوادگی نو آموز:			تاریخ تولد:
تاریخ شروع آموزش در گام پنجم:			
ردیف	عنوان (مفاهیم) مورد ارزیابی	امتیاز	امتیاز
۱	کودک می تواند داستانی را به صورت شنیداری درک کرده و به سؤالات مطرح شده در مورد آن پاسخ دهد.		
۲	کودک قادر به تکرار شنیداری جملات ۵ تا ۶ کلمه ای است.		
۳	کودک مفهوم جملات شرطی را می فهمد و به سؤالات شرطی پاسخ می دهد.		
۴	کودک به سؤالات پرسیده شده با حروف استفهام «کدام» و «چرا» پاسخ می دهد.		
۵	کودک دستورات ۴ قسمتی ساده را درک کرده و انجام می دهد.		
۶	کودک قادر است وقایع رخ داده در گذشته نزدیک را در قالب جملات متنوع توضیح دهد (جملات مرکب، توصیفی، کاربرد قیود (زمان و مکان).		
۷	کودک اشعار کودکانه را به یاد آورده و به صورت آهنگین می خواند.		
۸	آشنایی کودک با واحد کار «پرندگان»، «حشرات»، «پدیده های طبیعی» و «روزهای هفته» (از هر کدام ۵ آیتم).		
۹	کودک می تواند ۵ موضوع یا آیتم از یک داستان را به یاد آورد.		
۱۰	کودک صامت های چ، و، ل، ز، ش، س، ف، خ، ج، گ، ک را به صورت شنیداری تکرار می کند.		
جمع امتیاز			
تاریخ ارزیابی (مرحله اول): / / ارزیابی کننده:		سمت:	امتیاز کسب شده:
همکاری کودک: ضعیف متوسط خوب		امضاء	
تاریخ ارزیابی (مرحله دوّم): / / ارزیابی کننده:		سمت:	امتیاز کسب شده:
همکاری کودک: ضعیف متوسط خوب		امضاء	
تاریخ ارزیابی (مرحله سوّم): / / ارزیابی کننده:		سمت:	امتیاز کسب شده:
همکاری کودک: ضعیف متوسط خوب		امضاء	
با توجه به ارزیابی (ارزیابی های) انجام شده در تاریخ: / / کودک با کسب امتیاز: توانایی ارتقاء به گام بالاتر را دارد/ ندارد.			
توصیه:			
نام و نام خانوادگی و امضاء گروه ارزشیابی:			
(حداقل امتیاز لازم جهت ارتقاء به گام بالاتر ۸۰ می باشد).			